CAMPUS SOGNDAL - STEDSANALYSE

09.09.2015

RAMBØLL

CAMPUS SOGNDAL - STEDSANALYSE

Oppdragsgivere
Stadsbygg

Oppdragsnummer
1350009322

Rapporttype
Stedsanalyse

2015 September

Rambøll
Mellomila 79
P.b. 9420 Sluppen
NO-7493 TRONDHEIM
T +47 73 84 10 00
F +47 73 84 10 60
www.ramboll.no

INNHOLD

1.0 INNLEDNING 1
1.1 INTRODUKSJON 1
1.2 METODE 1
1.3 AVGRENSNING 1

2.0 OVERORDNA ANALYSE 2

2.1 HISTORIEN 3
2.2 STEDSANGIVELSE 4
2.3 SOGNDALS SÆRPREG 5
2.4 LANDSKAPSROM 6
2.5 BLÅ / GRØNN STRUKTUR 7
2.6 LANDSKAPSELEMENTER 9
2.7 FORBINDELSER MELLOM CAMPUS OG BYEN 10
2.8 'walkability' 11

3.0 NÆRSTUDIER 12

3.1 ETASJETALL OG BYGNINGSTYPE 13
3.2 HOVEDINNGANGER OG LESBARHET 14
3.3 GRØNTAREALER 15
3.4 VANN OG HARDE FLATER 16
3.5 PLASSER OG MØBLERING 17
3.6 AKTIVITETER 18
3.7 EIENDOMSKART 19
3.8 AREAL FOR GANGE OG SYKKEL: PLASSER OG TRASEER 20
3.9 KJØREADKOMST, DRIFT OG PARKERING 21
3.10 KVALITATIV STEDSANALYSE: TOPOLOGI OG ORIENTERBARHET 22
3.11 KVALITATIV ANALYSE: GREP FOR ORIENTERBARHET OG TILGJENGELIGHET 23

4.0 OPPFØLGING 24
4.1 VURDERINGER 24
4.2 FORSLAG TIL TILTAK 25

1. INNLEDNING

1.0 INTRODUKSJON

Statsbygg ønsker i samarbeid med Sogndal kommune å legge et kunnskapsgrunnlag for forbedring og videreutvikling av skole- og idrettsområdet på Fosshaugane. Stedsanalysen er utført på bestilling av Statsbygg, som prosjektleder og koordinator.

1.2 METODE

En stedsanalyse er i prinsippet en diagnose av det fysiske og sosiale felles uterommet, utført med arkitektfagets redskap. Ulike metodikker blir normalt anvendt og kombinert etter oppgavens art, ikke minst etter type omgivelser - i spennet mellom naturlandskap og urbant miljø. I dette prosjektet er arbeidsmetode og framstillingsform også innretta i forhold til hvilke hovedproblemstillinger prosessen har vist måtte belyses spesielt.

Stedsanalysen deles inn i registrering og normativ analyse, og skal avdekke behov i de eksisterende fysiske forhold. Den kan danne en basis for å finne fram til nye strategier, som prinsipielt er av to slag: strategi for reparasjon/forbedring, og strategi for videre utvikling.

Stedsanalysen har utover å registrere og analysere fysiske, romlige og tekniske tema, hatt som mål å stille relevante spørsmål og synliggjøre utfordringer som kan bli emner for mulighetsstudien i neste omgang. Analysen har ledet til ei rekke forslag til en ny giv, i hovedsak konsentrert til Fosshaugane, men også i sammehengen mellom campus-området og Sogndal sentrum.

Materiale fra tidligere analyser, gjort tilgjengelig av Statsbygg og kommunen, er blitt benyttet.
I workshop i april ble det gjennomført en "SWOT light"- undersøkelse med alle interessegrupper ved Campus Fosshaugane. Her kom det fram sterke sider, svakheter, muligheter og "trusler" for selve campusområdet og i forbindelsen mellom campus og byen. Det kom fram at store utfordinger er orienterbarhet på Fosshaugane, biltrafikk og parkeringssituasjonen. Området er uoversiktelig, og stedsanalysen har bidratt til å avdekke og analysere hvor problemene ligger mer i detalj.
De elementene som ble samlet på workshop ble et bidrag til å forstå hvilke deler av våre registreringer som bør sees i en større sammenheng, og hvilke deler som er av mer lokal karakter.

1.1 AVGRENSNING

Å få kartlagt helhetsbildet har vært en viktig premiss for arbeidet. Derfor har vi valgt å avgrense analyseområdet så bredt som mulig i første omgang, og etter å ha plassert Fosshaugane i landskap og infrastruktur, samle analysen om idretts- og skoleområdet - med hovedvekt på den videregående skolens, idrettsanleggets og høgskolens arealer, infrastruktur og bygningsmasser.

Begrepet "campus" er i hyppig bruk. Dette signaliserer et ønske om å markere ei *klynge* av institusjoner, der klynga har en form for romfysisk fellesskap og en viss grad av samlende identitet innad. I hvilken grad denne også skal ha betydning for arealdisponering og driftsform, faller utenfor oppgaven, men hensyn som bør tas i den sammenheng blir nevnt i analysen.
Samtidig vil ei klynge ha noe felles i sin annonsering mot omgivelsene. Særlig vil forholdet til "verden" være konsentrert i innfallsporter til området - som også er orienteringspunkt - mot det tilgrensende og tangerende vegnett. Også denne forståelsen av oppgaven har påvirket avgrensning av analysen.

Jan Ole Lein /Svein Rasmussen 1.09.15

2.1 HISTORIEN

I Sogndal og i tilknytning mot Fosshaugane er det følgende steder av stor historisk og symbolsk betydning for bygda:

- Stedje kyrkje. Kirken står på Øvre Stedje i Sogndal og er ei langkirke av tre som ble oppført i 1867. Kirken erstattet Stedje stavkyrkje, som hadde blitt for liten for menigheten. Kirken har en monumental plassering i dalsiden, og er et lokalt landemerke.

- Sogndalsfjøra. Karakteristisk trehusbebyggelse, i hovedsak fra 1800-tallet. Viktig for identiteten til Sogndal tettsted.

- Stedje mølle. Oppført i 1893 av Erik Stedje og drevet med en 60 hestekrefters vannturbin. Mølla er verna som kulturminne, og vert forvalta av De Heibergske Samlinger. Ligger ved Foss i Sogndalselvi, vis-a-vis Fossbygget ved Høgskulen i Sogn.

- Eplehagene. Fruktdyrking helt inn i Sogndal sentrum har vært vanlig helt fram til de siste tiårene, og preger fortsatt Sogndal, selv om hagene i tettstedet ber blitt færre og færre og redusert i omfang i de seneste årene. De representerer et motiv; et «logo» for stedet som bør søkes videreført i arealbruksplanene for Sogndal.

På selve Fosshaugane har det vært opprinnelig jordbruk og skogkledte lisider. På begge sider av dalen gikk det fra opprinnelig veier gjennom de ulike gårdstunene. Like nedenfor Fosshaugane gikk forbindelseslinjer på tvers av dalen. Fosshauganes struktur har i stor grad blitt til ved en gradvis utbygging av skolebygninger og idrettsanlegg over tid.

Foss mølle ved Sogndalselvi, med Fossbygget ved Høgskulen i Sogn bak til høgre.

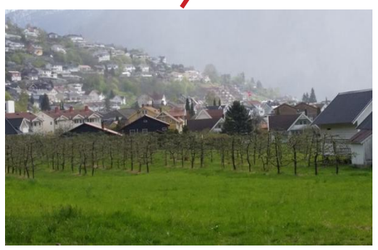

Eplehage mellom Campus Fosshaugane og sentrum

Stedje kyrkje. Foto: Bjørn Erik Pedersen

Fra Sogndalsfjæra. Foto: NRK

Bilde fra skrenten nedenfor Fosshaugane i retning øst mot Sognefjorden. Fra før 1900. Bilde fra NRKs samling.

2.2 STEDSANGIVELSE

Sogndal ligger ved Sogndalsforden, som er en mindre sidearm av Sognefjorden: Området og Sogndal er sterkt preget av fjordens landskapsrom og fjellene som avgrenser de ulike fjordarmene.

For Sogndal sentrum utgjør blant andre fjellene Skardsbøfjellet/Stedjåsen (sør og sørvest), Hesteggi (øst), Nuken (nord) og Slakkafjellet/Blåfjellet (vest) overordnede avgrensinger av det store landskapsrommet som omgir Sogndal. Fjellene som er nevnt strekker seg opp over skoggrensen.

Sør for Sogndalsfjorden danner Storehaugfjellet en viktig avgrensing. I det daglige vil nok lokale avgrensinger og mindre landskapsrom oppleves som viktigere for folk som lever og ferdes her.

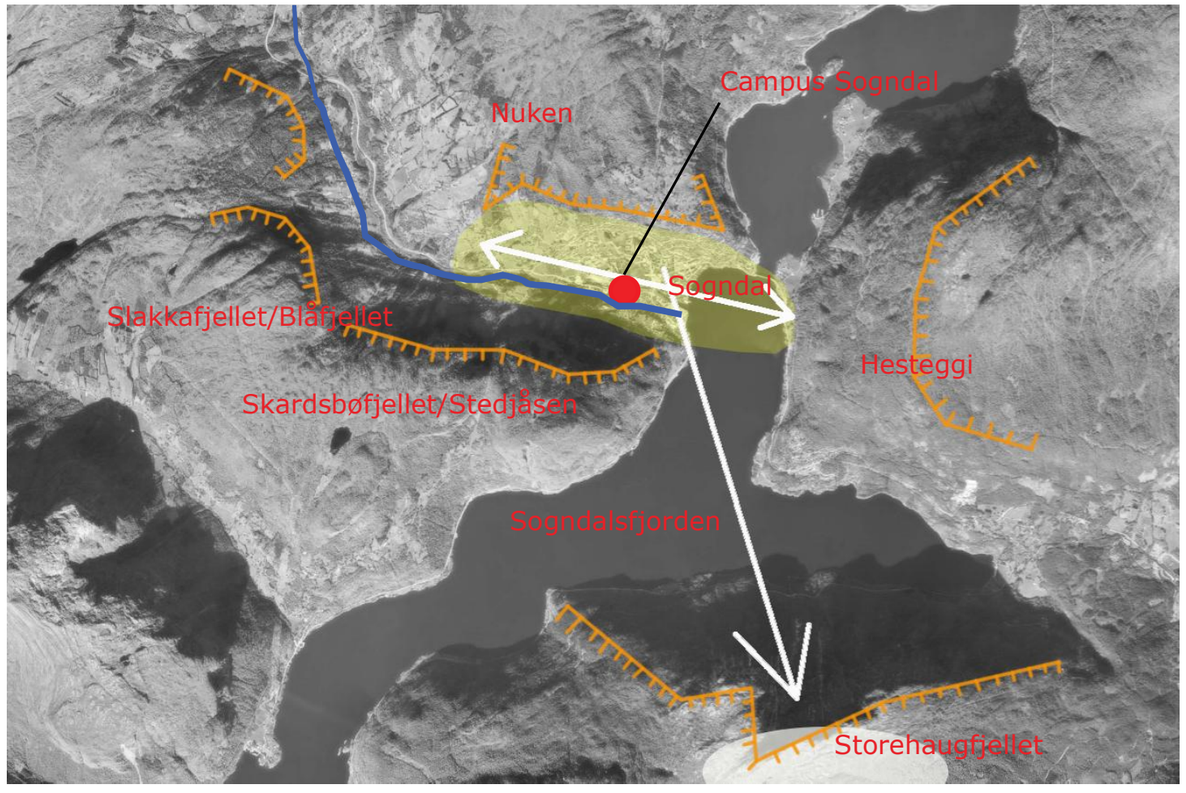

2.3 SOGNDALS SÆRPREG

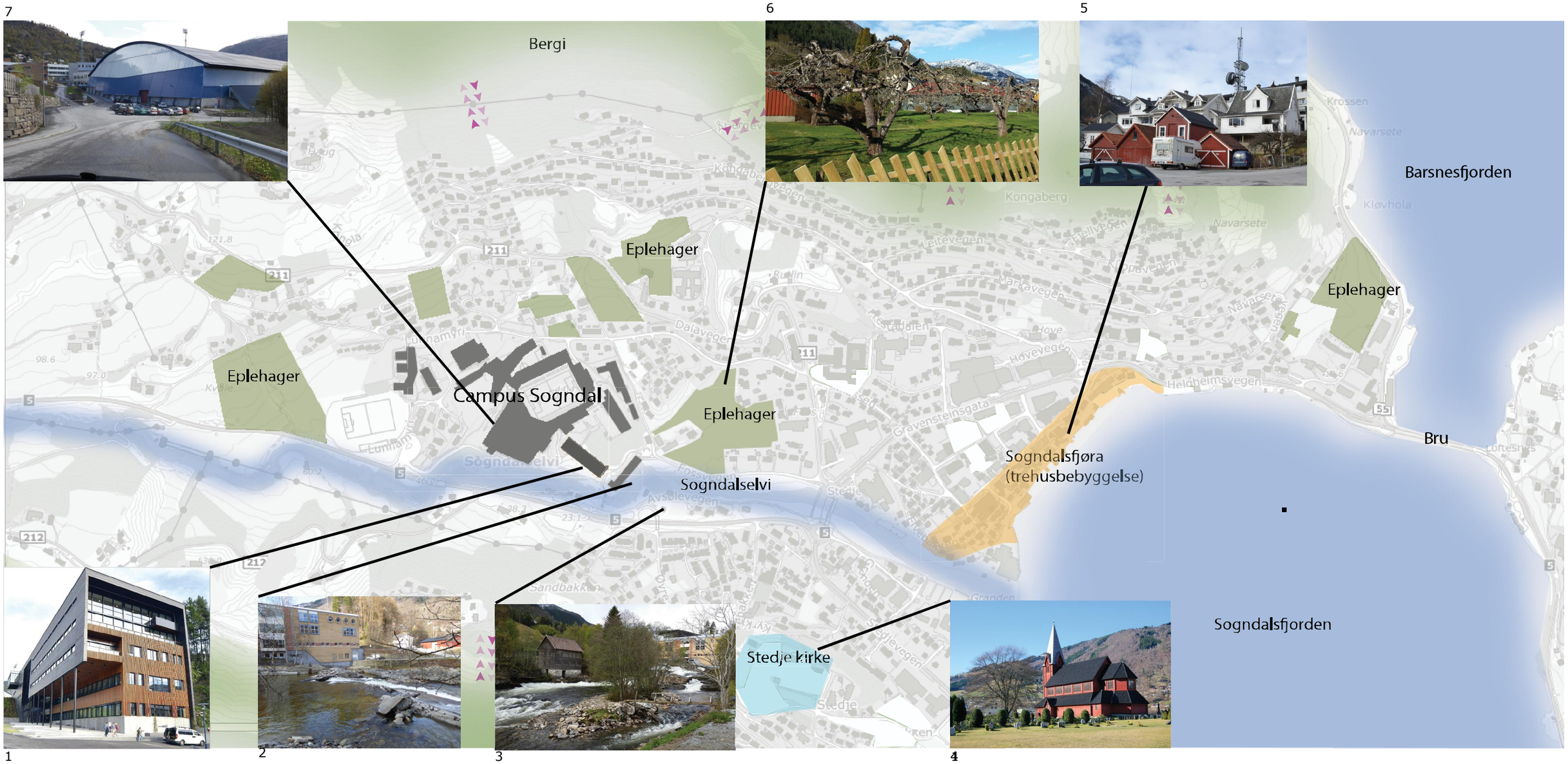

Vi vil her kort nevne de viktigste elementene som gir Sogndal sin karakter:

1. Høyskolebygget er med sin karakteristiske utforming er blitt et viktig bygg for Campusen rent visuelt og godt synlig fra sørsiden av dalen.

2.Sogndalselvi, som med sitt forløp på denne strekningen varierer mellom krappe høgdesprang og fosser ved Foss og slake stryk nederst mot fjorden.

3. Foss mølle ved Sondalselvi

4. Stedje kirke

5. Sogndalsfjøra – gammelt strandsted med verneverdig bebyggelse. Dette er Sogndals gamle sentrum, som er vendt mot fjorden. Fjorden var den viktigste ferdselsåren fram til etter 2. verdenskrig.

6. Eplehagener preger fortsatt området sterkt, selv om de sentrumsnære eplehagene nå er sterkt redusert i omfang og antall på grunn av utbygging/urbanisering. Fortsatt har vi imidlertid en stor og viktig eplehage mellom sentrum og Fosshaugane, samt enkelte mindre hager med frukttrær. vi imidlertid en stor og viktig eplehage mellom sentrum og Fosshaugane, samt enkelte mindre hager med frukttrær.

7.Fotballhallen på Fosshaugane som ruver i terrenget sett fra sørvest.

2.4 LANDSKAPSROM

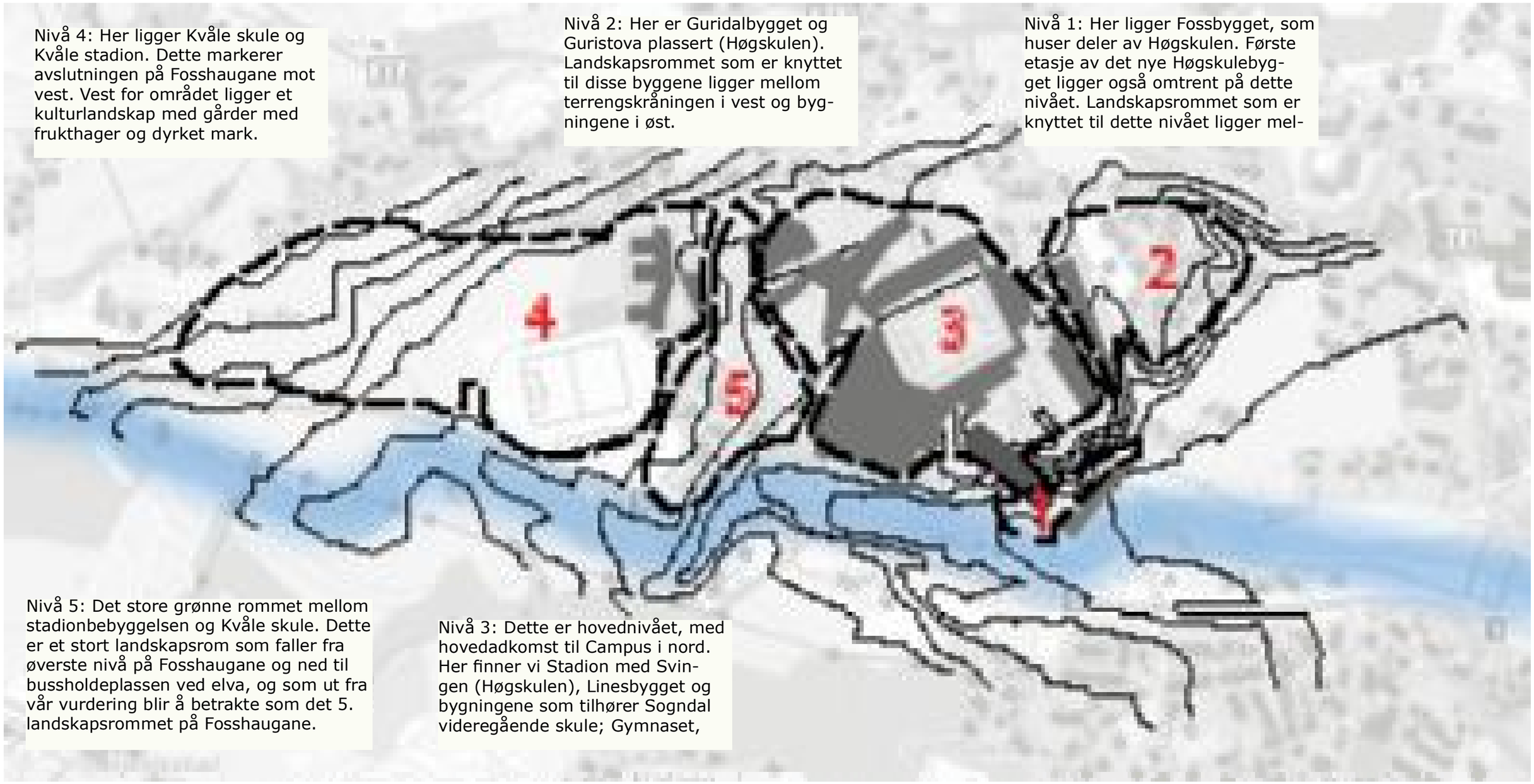

Nivå 4: Her ligger Kvåle skule og Kvåle stadion. Dette markerer avslutningen på Fosshaugane mot vest. Vest for området ligger et kulturlandskap med gårder med frukthager og dyrket mark.

Nivå 2: Her er Guridalbygget og Guristova plassert (Høgskulen). Landskapsrommet som er knyttet til disse byggene ligger mellom terrengskråningen i vest og bygningene i øst.

Nivå 1: Her ligger Fossbygget, som huser deler av Høgskulen. Første etasje av det nye Høgskulebygget ligger også omtrent på dette nivået. Landskapsrommet som er knyttet til dette nivået ligger mel-

Nivå 5: Det store grønne rommet mellom stadionbebyggelsen og Kvåle skule. Dette er et stort landskapsrom som faller fra øverste nivå på Fosshaugane og ned til bussholdeplassen ved elva, og som ut fra vår vurdering blir å betrakte som det 5. landskapsrommet på Fosshaugane.

Nivå 3: Dette er hovednivået, med hovedadkomst til Campus i nord. Her finner vi Stadion med Svingen (Høgskulen), Linesbygget og bygningene som tilhører Sogndal videregående skule; Gymnaset,

På grunn av det store terrengspranget i Sogndalsdalen ved Foss, er Fosshaugane blitt planert i flere terrengnivåer for å kunne bli hensiktsmessig utnyttet til byggetomter for områdets ulike institusjoner og deres ulike byggetrinn. Området består grovt sett av 4 terrengnivåer, som også langt på veg samsvarer nokså godt med hvordan en oppfatter romdannelsene i området. Unntaket er det store grønne rommet mellom stadionbebyggelsen og Kvåle skule. Dette er et stort landskapsrom som faller fra øverste nivå på Fosshaugane og ned til bussholdeplassen ved elva, og som ut fra vår vurdering blir å betrakte som det 5. landskapsrommet på Fosshaugane.

Synlighet
Fosshaugane er markant i landskapet, både fordi området fyller ett av platåene i U-dalen, og fordi det består av flere store bygninger, særlig fotballanlegget og idrettshallen. Ved ankomst på Fossvegen, Avsølevegen eller Fjærlandsvegen er elva, Fossbygget og Høgskulebygget majestetiske signaler. I nærvirkning er anlegget ellers lite markant. Eneboligfelt som ligger til dels tett innpå, innebærer desto større behov for tydelighet i overgangene.

2.5 BLÅ / GRØNN STRUKTUR

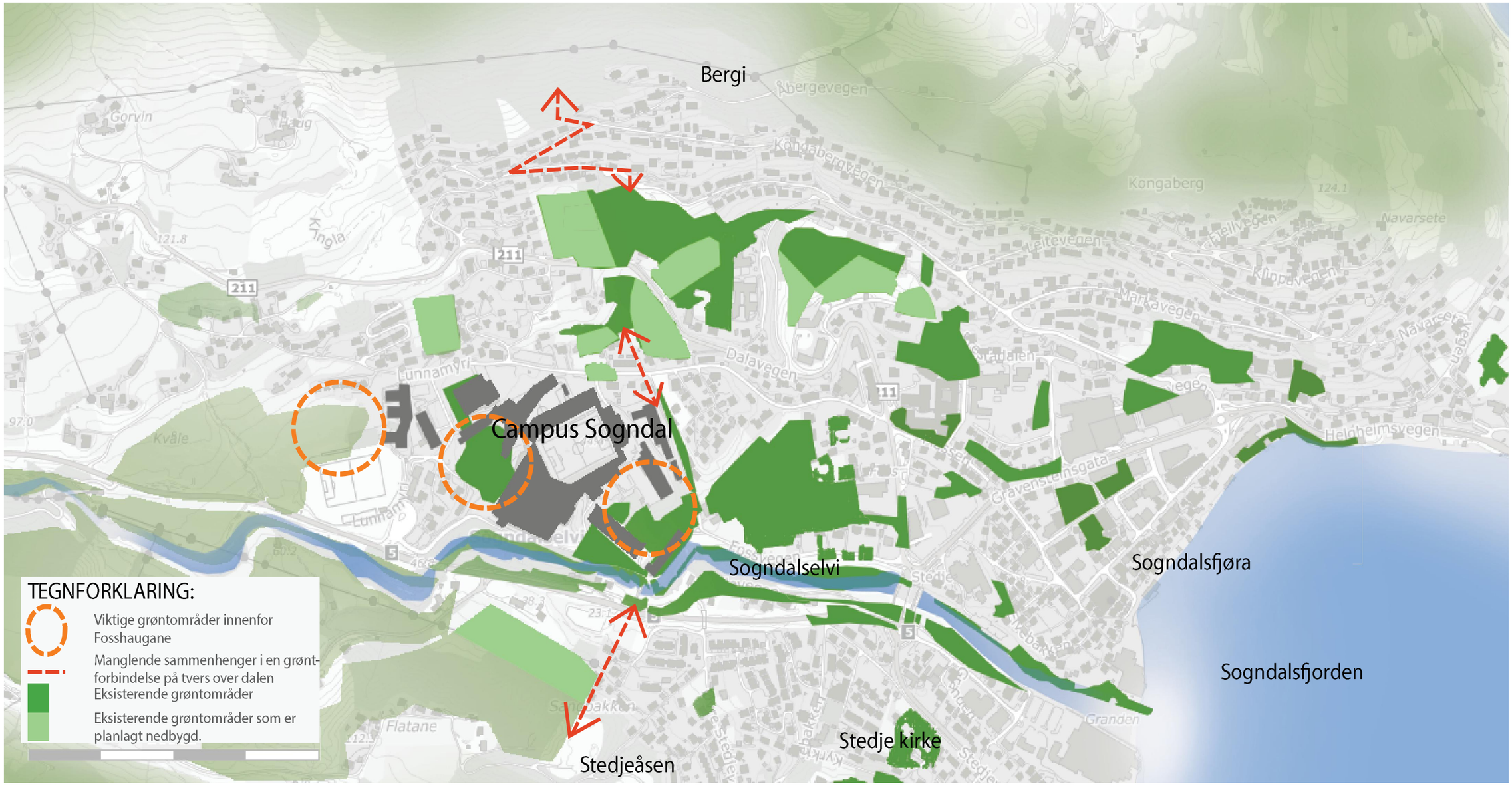

I dette temaet er det «blå» sterkt knyttet til to elementer: Fjorden og Sogndalselvi.

Sogndalsfjorden er en mindre sidearm av Sognefjorden, noe som gjør at fjordrommet som omkranser Sogndal sentrum er mer intimt og har en klarere avgrensing i en mindre skala enn landskapsrommene langs hovedfjorden. Sogndalsfjorden/Barsnesfjorden framstår i dag omtrent som de har gjort i flere hundre år, med strand- og lisoner som er oppdyrket der jordsmonn og topografi har tillatt det, og med naturmark der oppdyrking og bosetting har vært vanskelig/umulig. Landskapet er altså en blanding av natur- og kulturlandskap, og har vært slik i lang tid.

Elverommet langs Sogndalselvi er det viktigste landskapsdraget mellom Fjorden og Campus Fosshaugane. På denne strekningen faller elveløpet variert, og byr på et mangfold av audiovisuelle opplevelser gjennom de ulike årstidene. Øverst går elva i Fosser og stryk før den avslutter sin ferd i et rolig løp mot fjorden nedenfor Foss. Elveskråningene har store partier med variert og frodig vegetasjon, og i og langs elveløpet finner vi svaberg, bratte fjellskrenter, store blokker og steiner. Ved Foss ligger det viktige kulturminnet Stedje mølle fra 1893, som nå inngår i De heibergske samlinger. Laksetrappa samme sted gir også en ekstra attraksjon til elva.

Sogndalselvi renner langs Fosshaugane og videre gjennom Sogndal sentrum. Dette området har hatt en rivende utvikling i de siste tiårene. En økonomisk oppblomstring sammen med en sterk utbygging av både Høgskolen i Sogn og andre offentlige institusjoner har gjort at deler av det naturlige elverommet stedvis er blitt tatt i bruk til internveger og store bygninger.

Bilde som viser fossen ved Fossbygget og laksetrappa.

Der elva møter fjorden ligger nå to store industrivirksomheter lokalisert på hver side av munningen. Dette gjør at møtet mellom elva og fjorden er blitt fysisk og visuelt forringet.

Ved Campus har veger og flere bygninger bidratt til å innsnevre elverommets nordside. Dette gjelder Fossvegen og Fossbygget, samt Høgskulebygget og Sognahallen, som sammen med tilhørende kjøre- og gangveger er plassert så langt ut i elva at en langs elvas nordside har måttet lage et stort system av forstøtningsmurer som forbygning mot elvestrømmen. På elvas søndre bredd ved Høgskulebygget ligger to eneboliger som også er plassert ute i elverommet. De beskyttes av elvestrømmen av kraftige betongmurer.

Bilde som inngrep med boliger og støttemurer plassert ut i elva.

De ovennevnte inngrep i elverommet er visuelt uheldige. De forminsker og forringer elvas posisjon som områdets viktigste naturelement, og reduserer også kraften i kulturminnene langs elva. Innsnevringen av elverommets nordre bredd har vanskeliggjør etablering av en sammenhengende turveg/gangveg langs elvekorridorens nordside vest for Fossvegen.

Bilde som veianlegg og bygg plassert tett inntil elvekorridoren.

Foruten grøntområdene som inngår i det «blågrønne» har Campus flere grøntarealer som har store kvaliteter for aktiviteter og opphold for brukere og besøkende. Det største og mest attraktive av disse ligger mellom stadionkomplekset/Idrettsbygg-svømmehall og Kvåle skule/Kvåle stadion. Foruten dette grøntdraget er det haugen og den høge skråningen øst på Fosshaugane som er områdets mest markante grønne innslag. Øverst på denne haugen står et trebestand av storvokst lerk og gran. Disse trærne forsterker denne grønne veggen i det store landskapsrommet øst mot Sogndal sentrum.

I området for øvrig er den store gjenværende frukthagen mellom sentrum og Fosshaugane det største grøntarealet innenfor analyseområdet. For andre grønne lunger i dette landskapet vises det til illustrasjonen på denne siden.

Grøntstrukturen på og ved Fosshaugane er fragmentert og har en et lite enhetlig sammenheng. Grøntdrag på tvers av dalen ved Fosshaugane har partier med manglende sammenhenger.

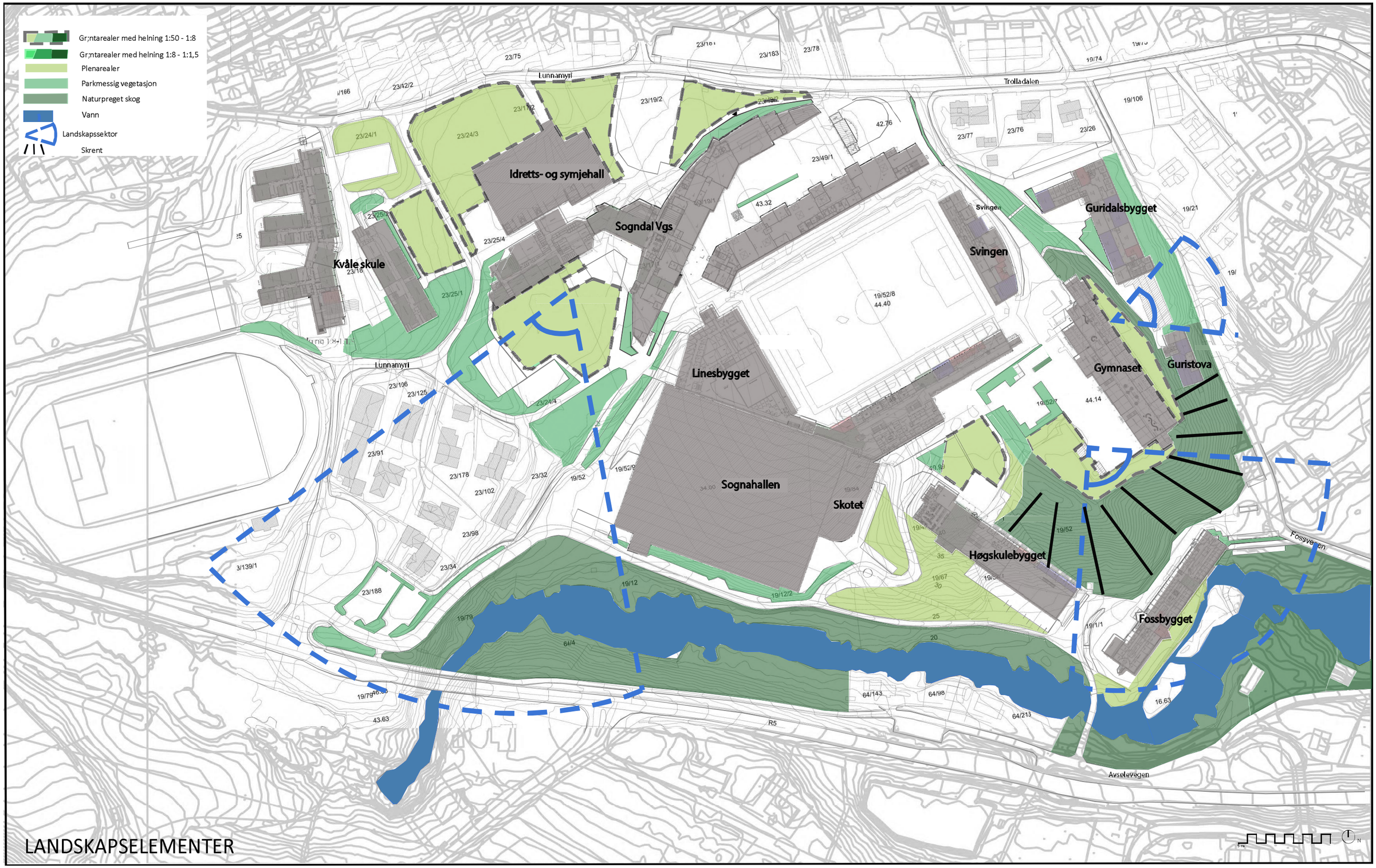

Temakartet for landskapselementer viser grøntarealer, vann og helningforhold på bruksvennlig areal, samt markante skrenter og utsiktspunkt/landskapssektor. Fosshauganes nærhet til vann, samt markerte skrenter og utsiktspunkter/landskapssektor har kvaliteter som gir stedet er særpreg.

2.7 FORBINDELSER MELLOM CAMPUS OG BYEN

Den visuelle kontakten mellom søndre del av sentrum/bebyggelsen i dalsidene og Fosshaugane er stedvis god. De fysiske forbindelseslinjene oppleves imidlertid som svake og lite logiske. For ukjente er det vanskelig å «lese» hvordan man enkelt skal komme seg mellom sentrum og Fosshaugane. Dette gjelder både med bil og til fots / på sykkel.

Gående og syklende:
Fossvegen
Fra øst er den nylig opprustede Fossvegen fram til p-plassen ved Fossbygget forsynt med både toveis sykkelfelt og et bredt fortau langs sida mot elva. Langs de øvrige adkomstene er det ikke tilrettelagt for syklister i kjørebanen.

Trolladalen
Dette er dagens vegsystem langs Fv. 211 – Trolladalen – Lunnamyri og via Fjærlandsvegen fram til bussholdeplassen ved Fosshaugane. Fv. 211 har tosidig fortau. Trolladalen har fortau langs sørsiden av vegen. Fjærlandsvegen har gangveg/fortau fra sentrum og opp til bussholdeplassen for Fosshaugane, men i området ved bussholdeplassen ved Fjærlandsvegen er situasjonen for syklister og fotgjengere til dels krevende.

En bedre forbindelse?

Av adkomstvegene til Fosshaugane er det bare Fossvegen som har en god utforming og en relativt logisk og grei trasé for myke trafikanter.

Campus mangler likevel en selvforklarende og fullgod sammenheng med tettstedet. En tenkbar mulighet kan ligge mellom de to eksisterende.

Med bil:
Hovedadkomst til Fosshaugane skjer fra Sogndal sentrum (krysset Fv. 211/Rv. 5) via Dalavegen (Fv. 211) – Trolladalen – Lunnamyri. Ellers nås området fra p-plassen ved Fossbygget i øst, og fra Fjærlandsvegen i sør.
Via Lunnamyri er det tillatt å kjøre gjennom Campus mellom Fjærlandsvegen/bussholdplassen i sør og hovedadkomsten i nord. Lunnamyri gjennom Fosshaugane har dårlig standard og linjeføring, og har liten kapasitet.

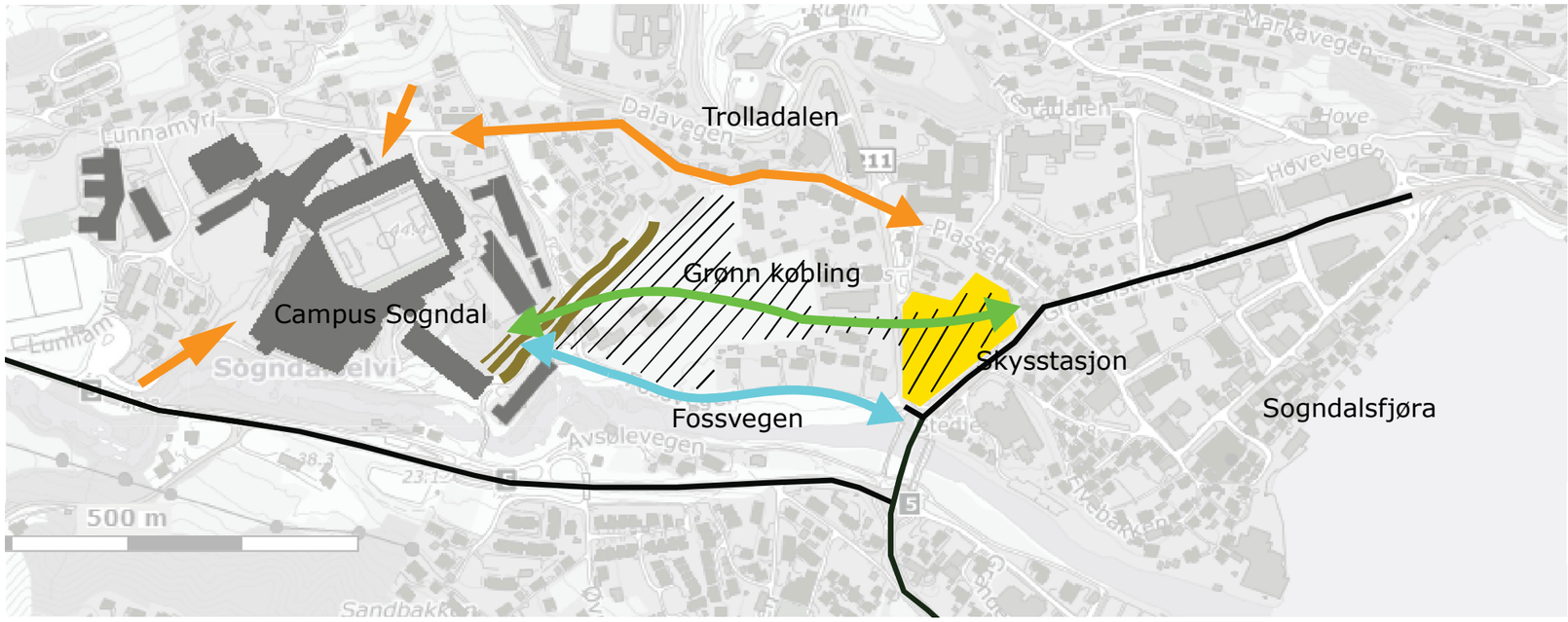

Med buss:
Busser har terminal rett nord for Fjærlandsvegen. I tillegg er det en busslomme ved hovedadkomst til Campus fra Lunnamyri/Trolladalen i nord.

Varetransport:
Varetransport til Campus skjer via tilkomst fra Fjærlandsvegen, Trolladalen og fra Fossvegen (kart 3.11.)

Utrykningskjøretøy:
Brannbil/sykebil har god tilgang til alle bygninger på Fosshaugane, men flere bygninger har mindre parti der det ikke er tilgang for store kjøretøy. Det er erfaringsmessig problematisk med framkommelighet for utrykningskjøretøy på vegen inntil og øst for stadion når det er store folkemengder her i forbindelse med fotballkamper og andre større arrangementer.

De to viktigste traseene for gående og syklende, i sammenhengen mellom sentrum og Fosshaugane. En tredje trasë kan vurderes, vist grønn.

2.8 - 'walkability'

Denne enkle skissen viser avstandene fra sentrum til Fossahaugane både for gående og syklende. Skissa viser de to hovedtraseene som benyttes til og fra sentrum, dvs langs Fossvegen og Trolladalen.

Skissa viser at man i løpet av relativt korte spaserturer kan nå store deler av sentrumsområdet, og at avstanden mellom Campus og sentrum ikke er avskrekkende, selv for gående.

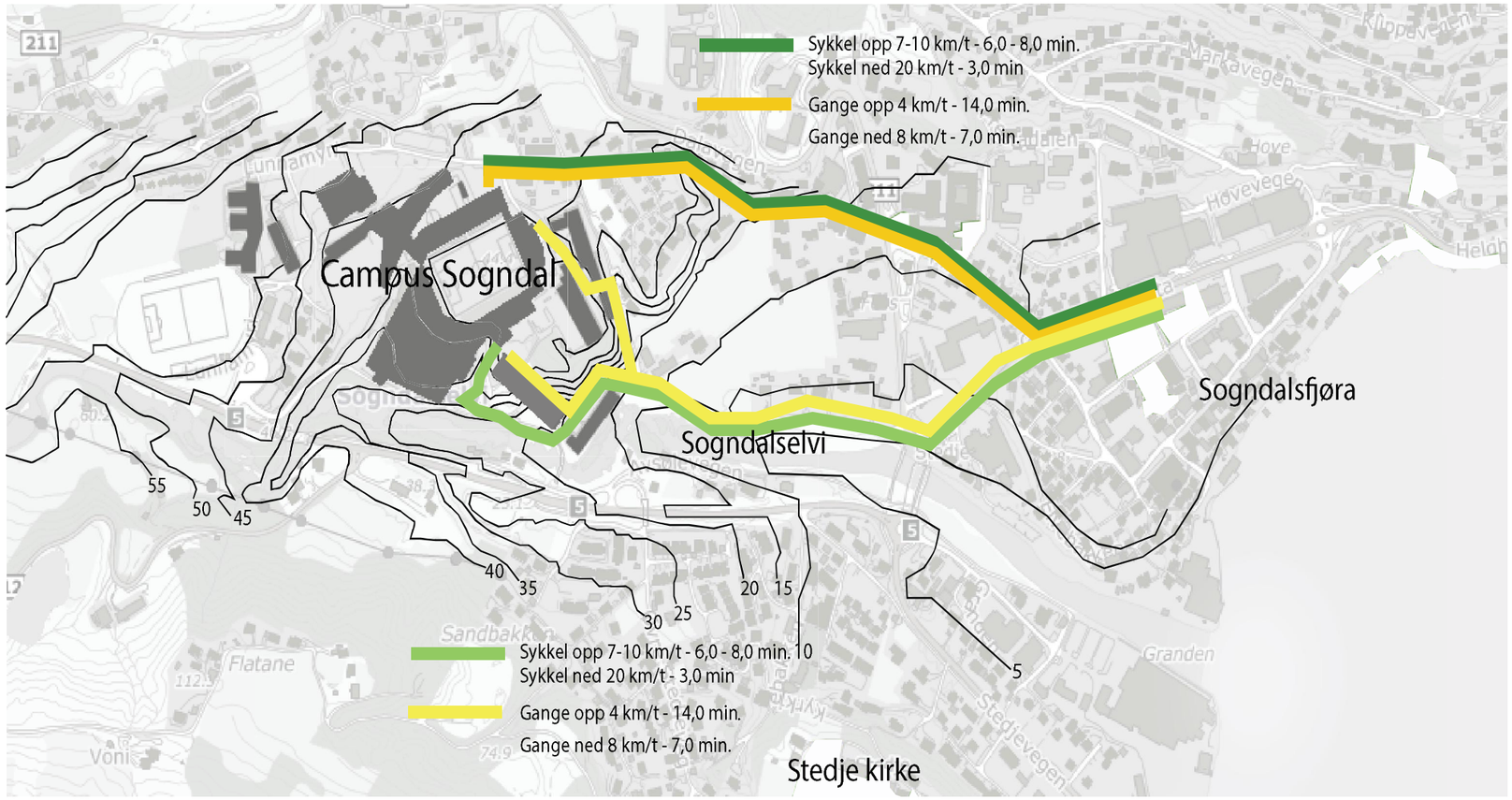

3.1 ETASJETALL OG BYGNINGSTYPE

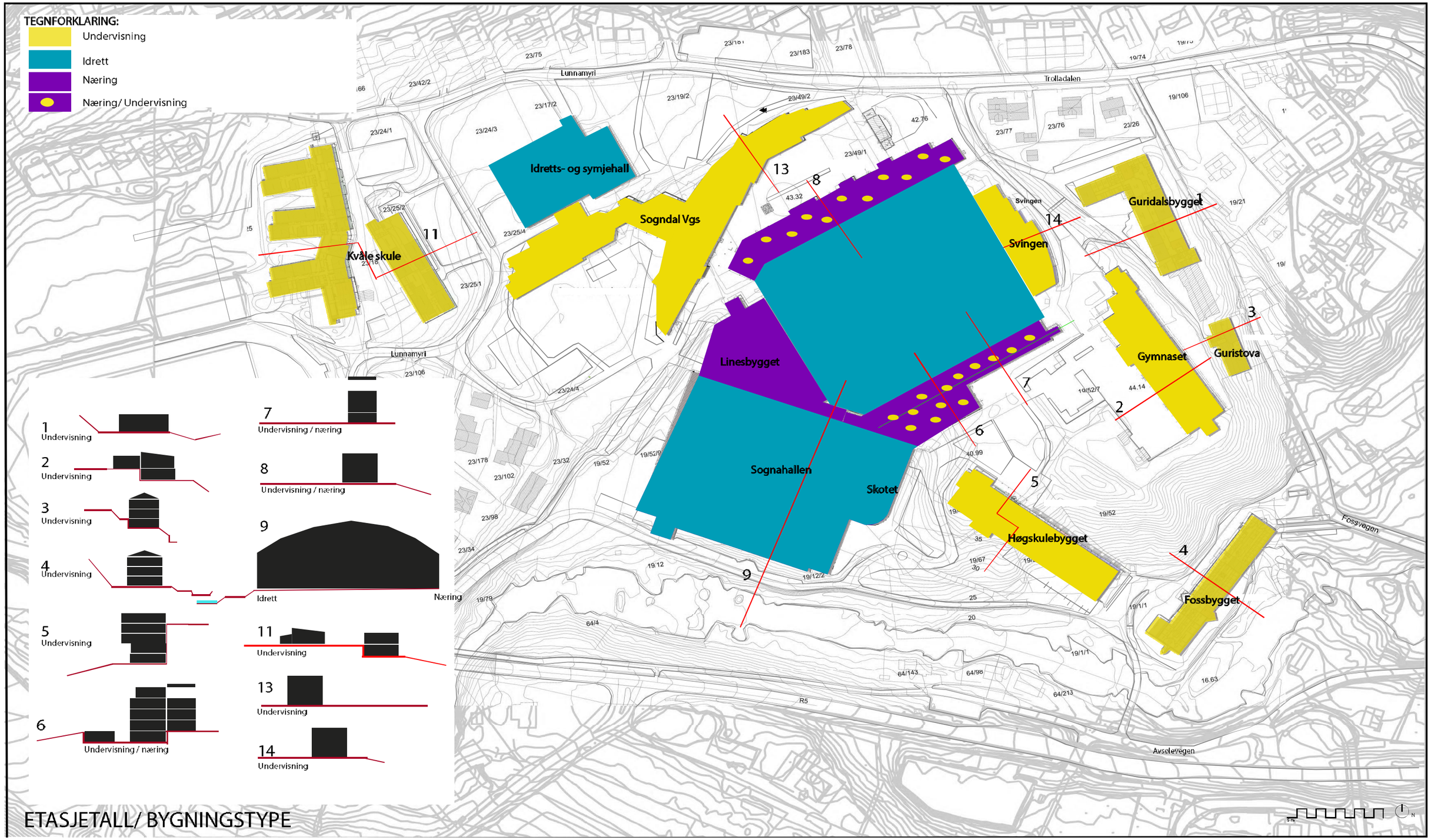

Temakartet viser antall etasjer og bygningenes forhold til terrenget på Campusen. Illustrasjonen viser en stor variasjon i bygningens volum, etasjer og tilpasning til et krevende terreng. Kartet viser også de ulike bygnings-typene på området.

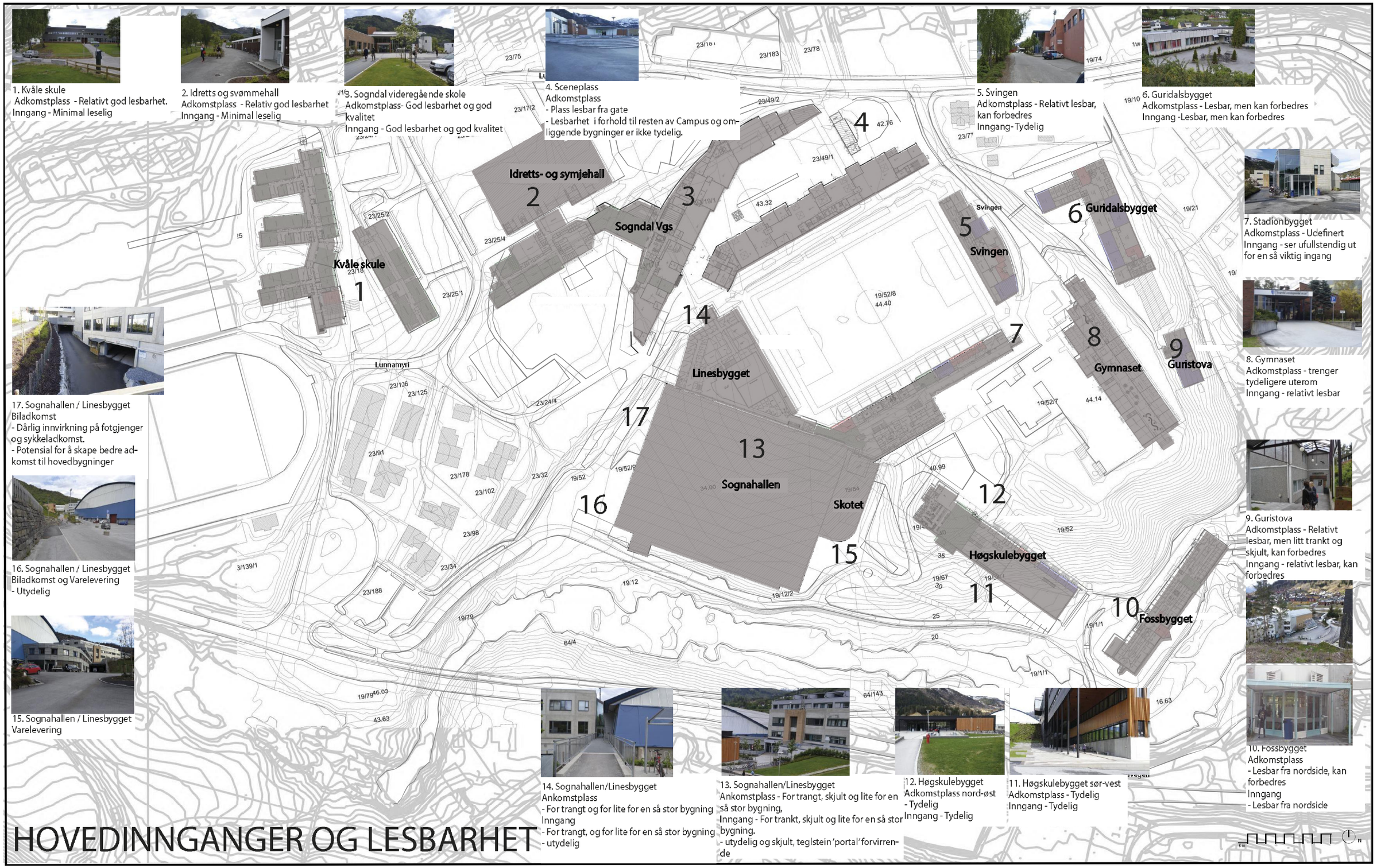

Temakartet viser hovedinngangene og lesbarheten av disse.
Bilder og tekst viser at mange av hovedinngangene har dårlig lesbarhet og er vanskelig tilgjengelig.

09.09.2015

RAMBØLL

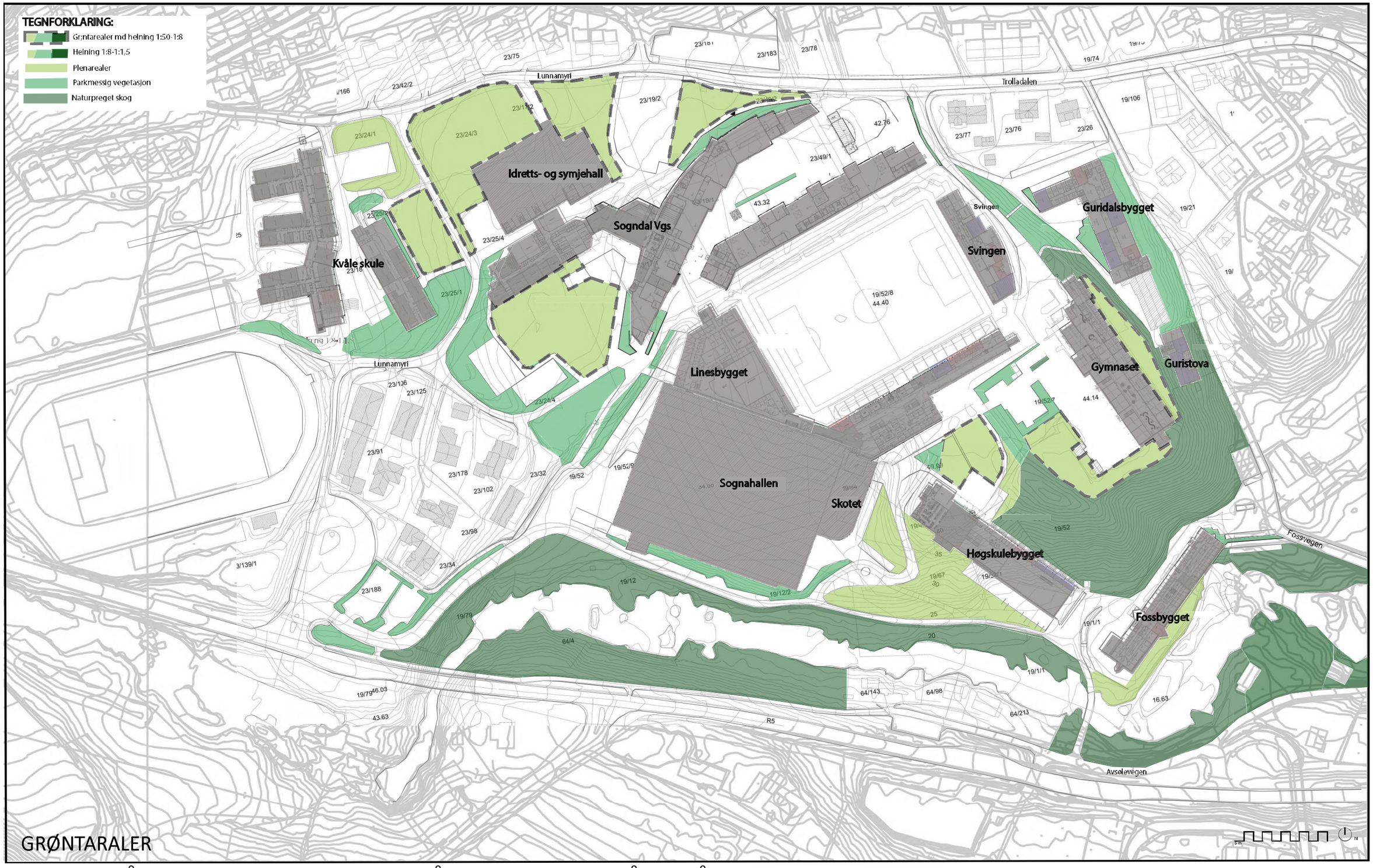

Grøntarealene på Campus Sogndal er spredt rundt om på Campusen, og har en del plenflater og skog- og trebevokste områder. De skogbevokste områdene er i stor grad sammenfallende med sterkt hellende terreng, mens plenflatene finnes på de områdene som er slakere helling. I kartet er det avmerket de arealene som er bruksanvendelig, dvs. i målestokk 1:50/1:8, samt arealer som ikke er bruksanvendelige dvs. i målestokk 1:8/1:1,5.

Kvalitetene i vegetasjonen er i stor grad knyttet til de skogbevokste arealene langs Sogndalselvi, men også den parkmessige vegetasjonen inne på Campusen er med på å gi området et grønt preg og bør tas vare på.

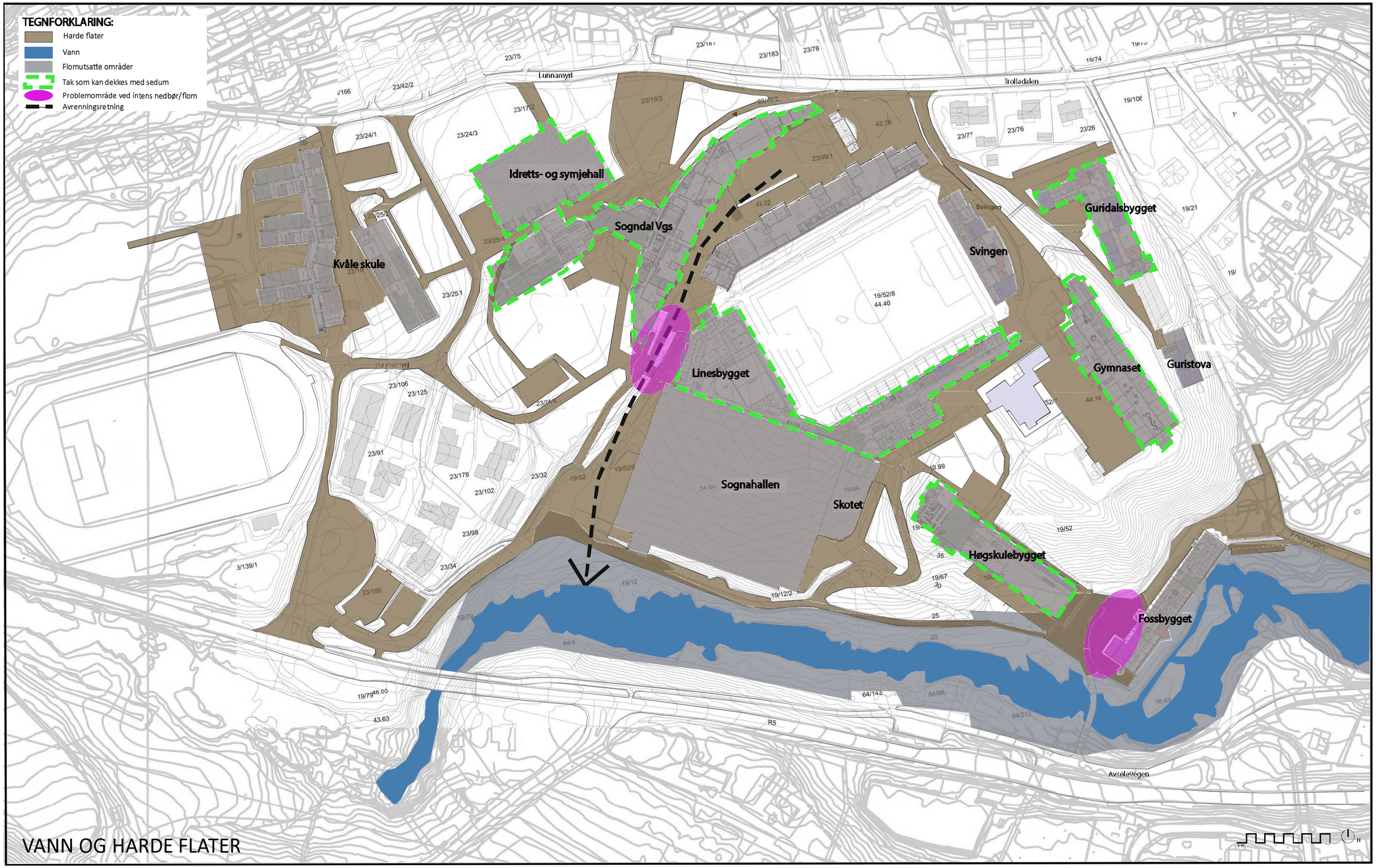

Temakartet viser at det er relativt store arealer med harde flater, noe som resulterer i stor overflateavrenning. I tillegg vises dagens vannflater, dvs. elva Sogndalselvi, samt hvilke områder som kan oversvømmes ved flom og hvilke takflater som eventuelt kan beplantes med sedum. Temakartet viser også kritiske vannveier og problemområder ved intenst regn og eller flom.

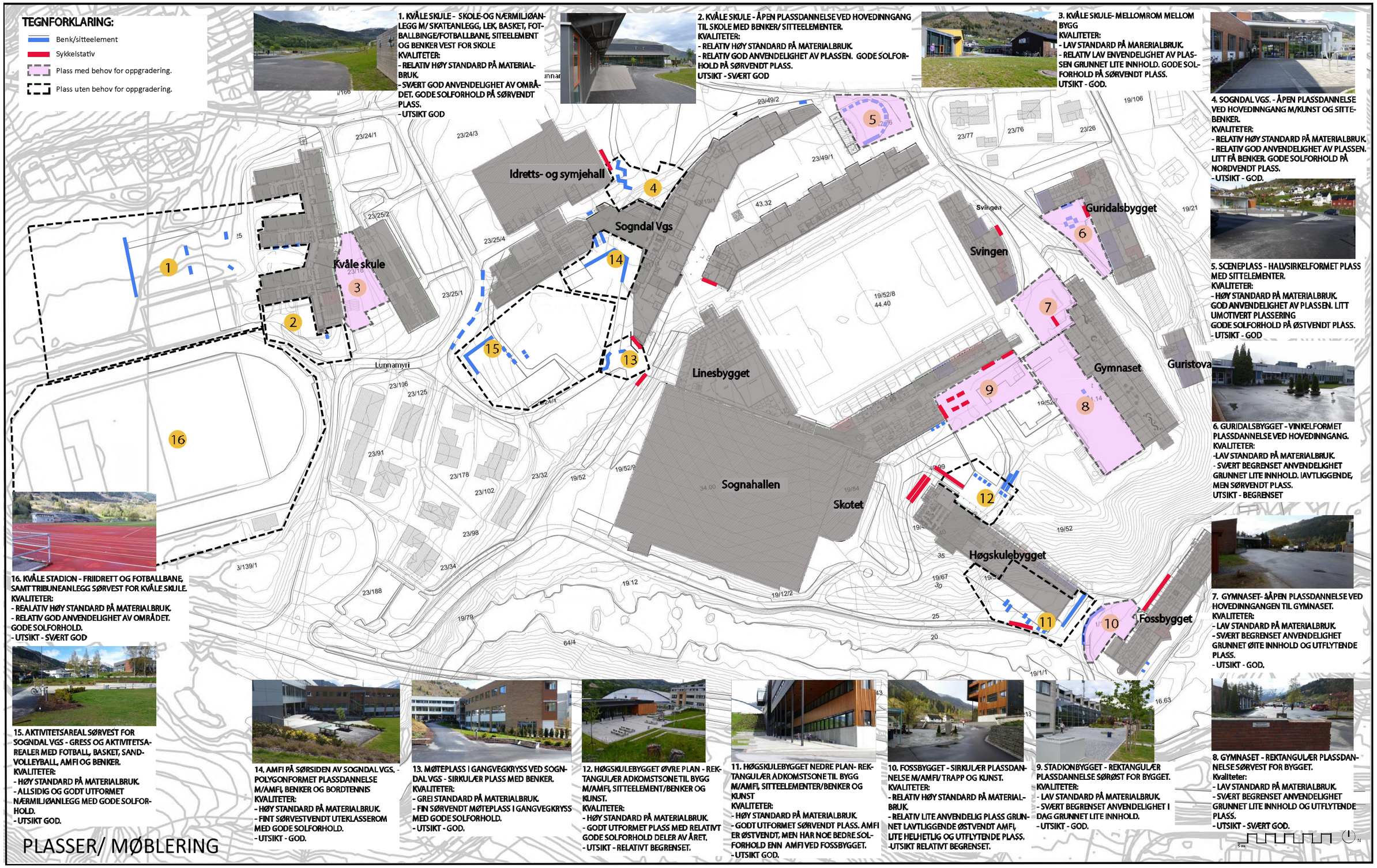

Temakartet viser de offentlige tilgjengelig plassene som er tilrettelagt for opphold på Campusen, samt møblering knyttet til benker/ sitteelementer og sykkelstativ. Ut ifra vår vurdering knyttet til de ulike plassene er det mange som er opparbeidet med høy kvalitet, har god anvendelighet og har gode solforhold/ god utsikt. Allikevel er det en del plasser som har lav kvalitet, liten anvendelighet og har behov for en opprustning/ oppgradering. Benker og sykkelstativ er utplassert rundt omkring, men det mangler en helhetlig plan for området knyttet til utplassering av disse. Alle plassene er i dag ikke universelt tilgjengelig pga. store høydeforskjeller.

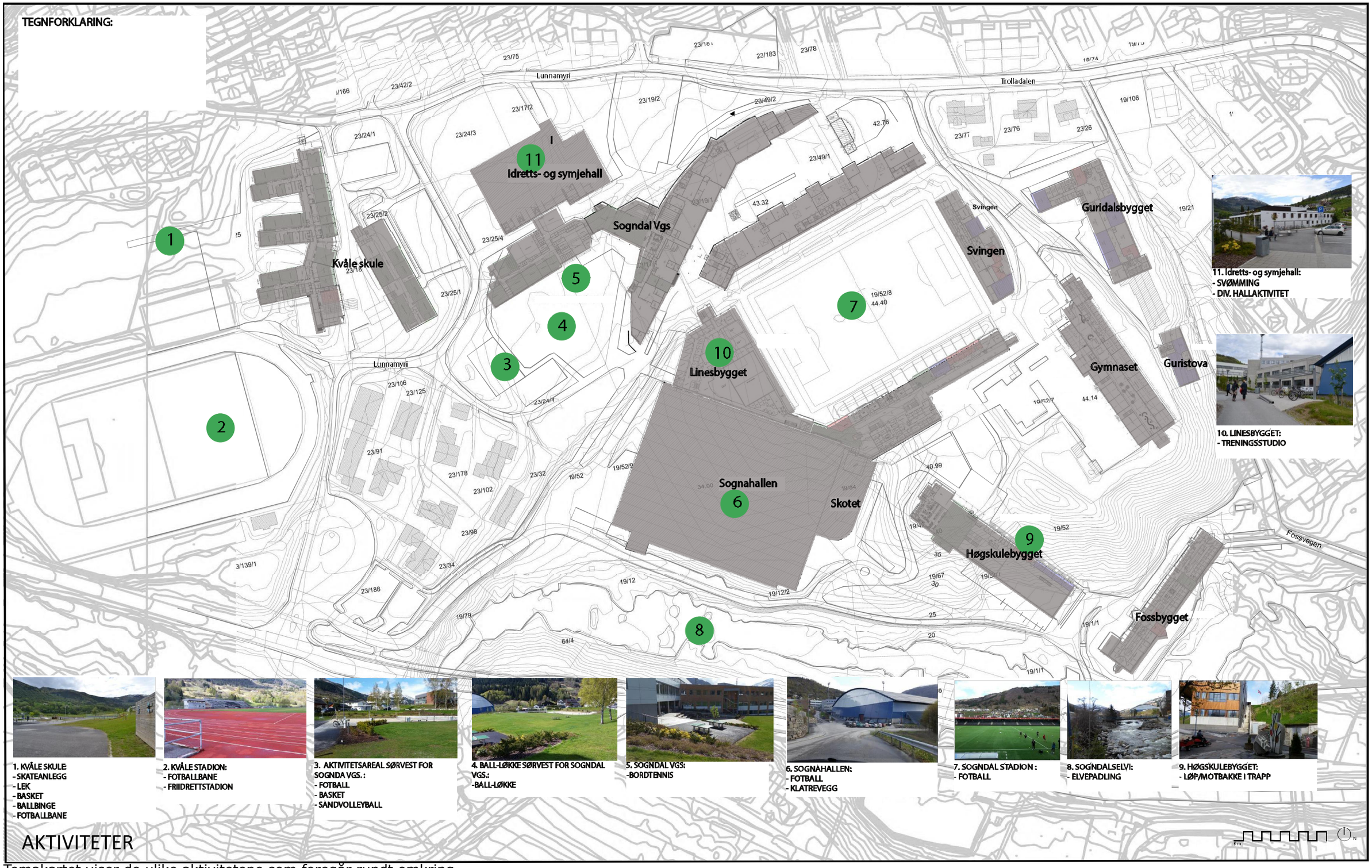

Temakartet viser de ulike aktivitetene som foregår rundt omkring på Campusen. En del av disse aktivitetene er knyttet opp imot organisert idrett, men her er det også arenaer for uorganisert idrett og lek, da spesielt opp imot Kvåle skule.

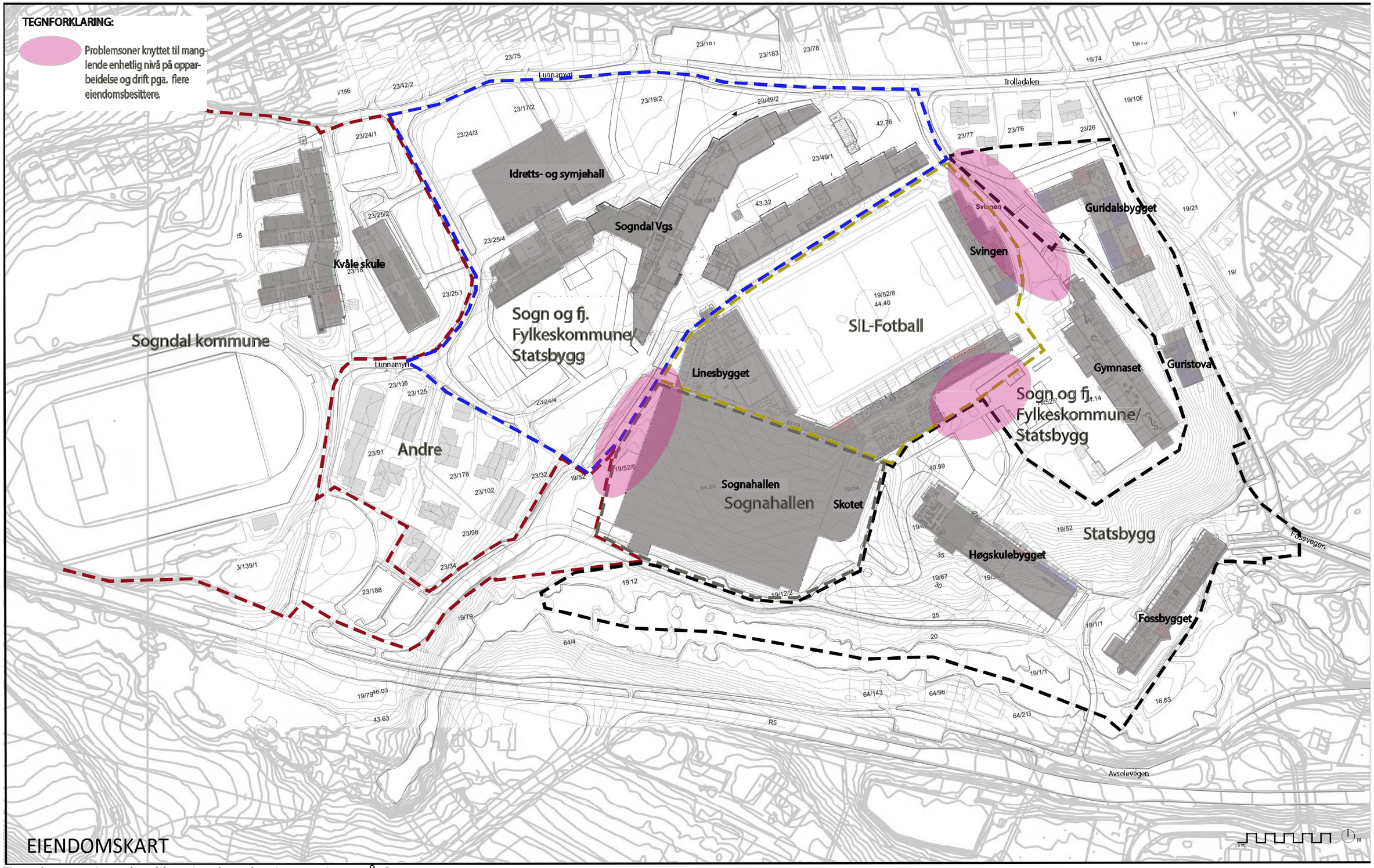

Temakartet viser de ulike eiendomsbesitterne inne på Campusen. Mange ulike aktører som deler utomhusarealene mellom seg medfører problemsoner knyttet til manglende enhetlig nivå på opparbeidelse og drift av arealer.

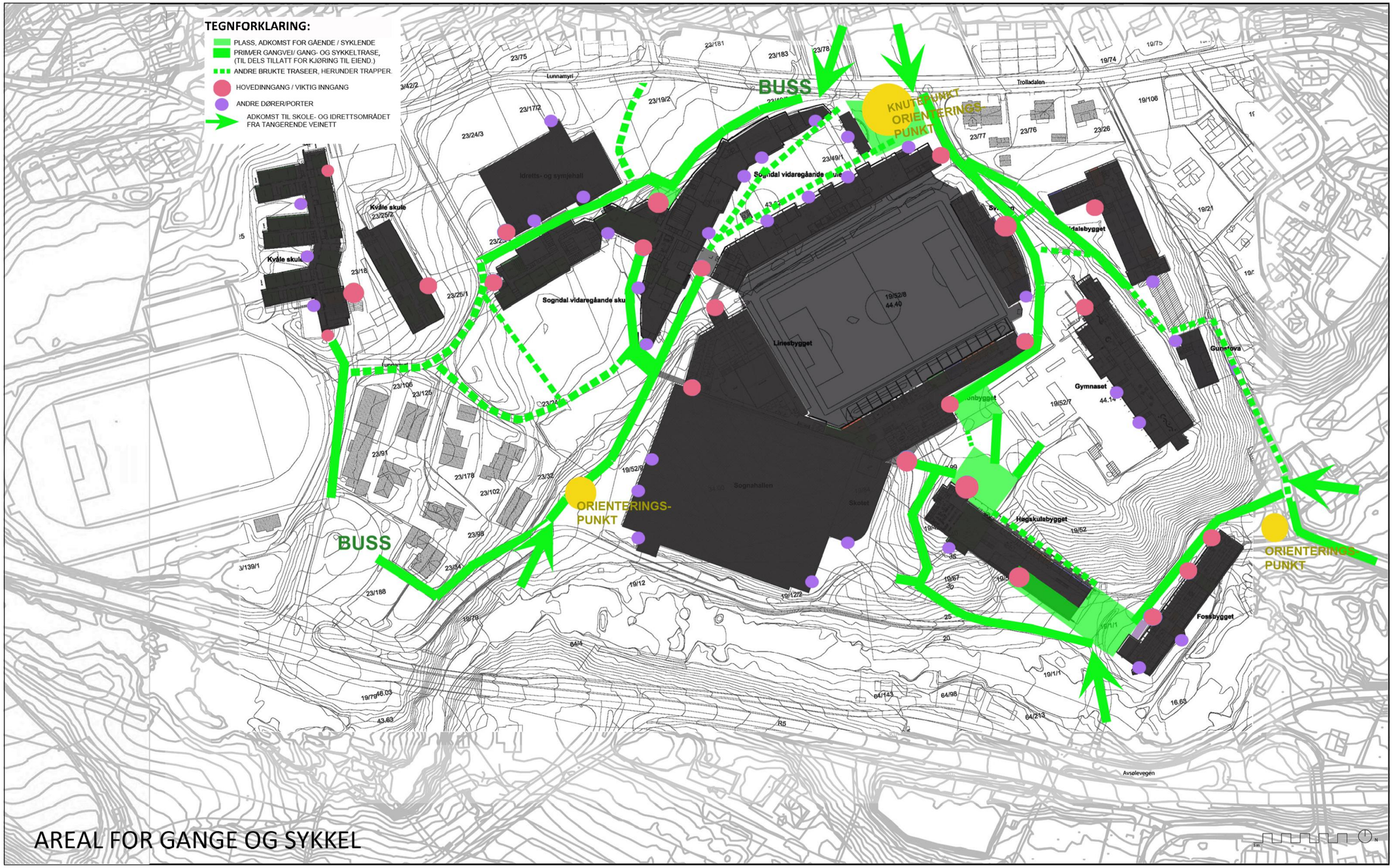

Kartet viser opparbeidede traseer for gange og sykkel, med en differensiering mellom sentrale og mindre viktige. Kartet undersøker trafikkmønsteret, med sikte på å avdekke hvorfor området framtrer som kaotisk og vanskelig å orientere seg i. Kartet viser alle innganger differensiert, der det er de røde som er vesentlige i denne sammenhengen – som målpunkt for områdets brukere.

Kartet avdekker i hvor stor grad målpunktene ligger innenfor adekvate romdannelser, eventuelt på naturlige, gjennomgående trafikklinjer. Inngang til «Campus helse» m.v. ligger uheldig til.
Traseer som overvinner den toografisk barrieren: Intern heis i Høgskulebygget er et alternativ, men ikke for sykkel. Trappa langs byggets utside er ikke et fristende alternativ for gående, og uansett ikke for sykkel. Traseen sør for bygget er egnet for sykkel, men den er en omkrok og utydelig vist og opparbeidet.
Kartet viser orienteringspunktene der de er plassert i dag, utstyrt med gode infotavler, men ellers uten en opparbeiding for denne funksjonen.

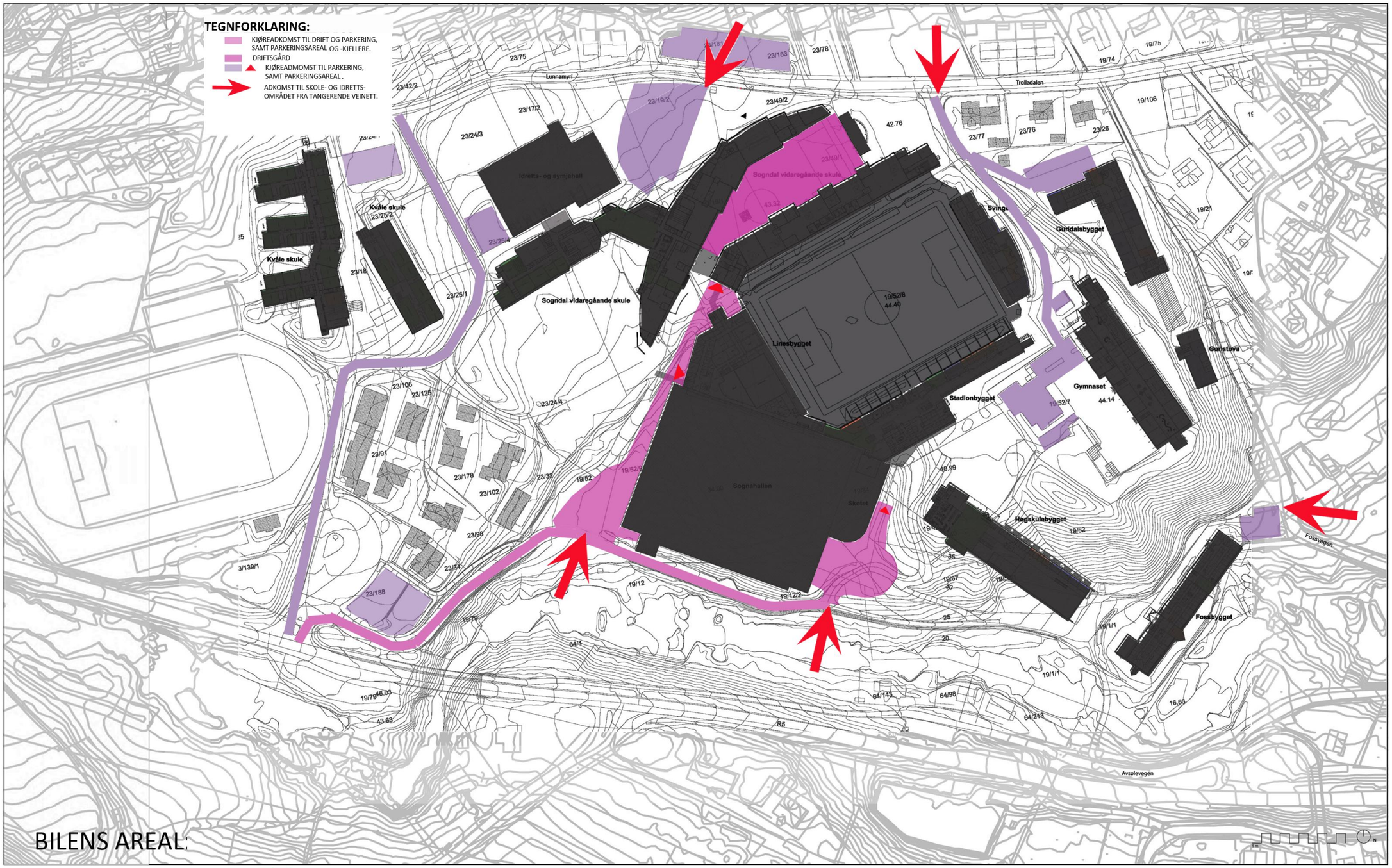

Kartet viser angrepspunktene for vare- og utstyrslevering, og for adkomst til p-anlegg. Kartet undersøker hvorvidt angrepspunktene er rimelig plassert i forhold til bebyggelsens struktur, og til gang- og sykkelarealenes behov.

En kombinasjon av kartet for gange/sykkel og kartet for kjøretrafikk avslører areal med uklarhet og sammenblanding. Dette framgår av kart 3.12.

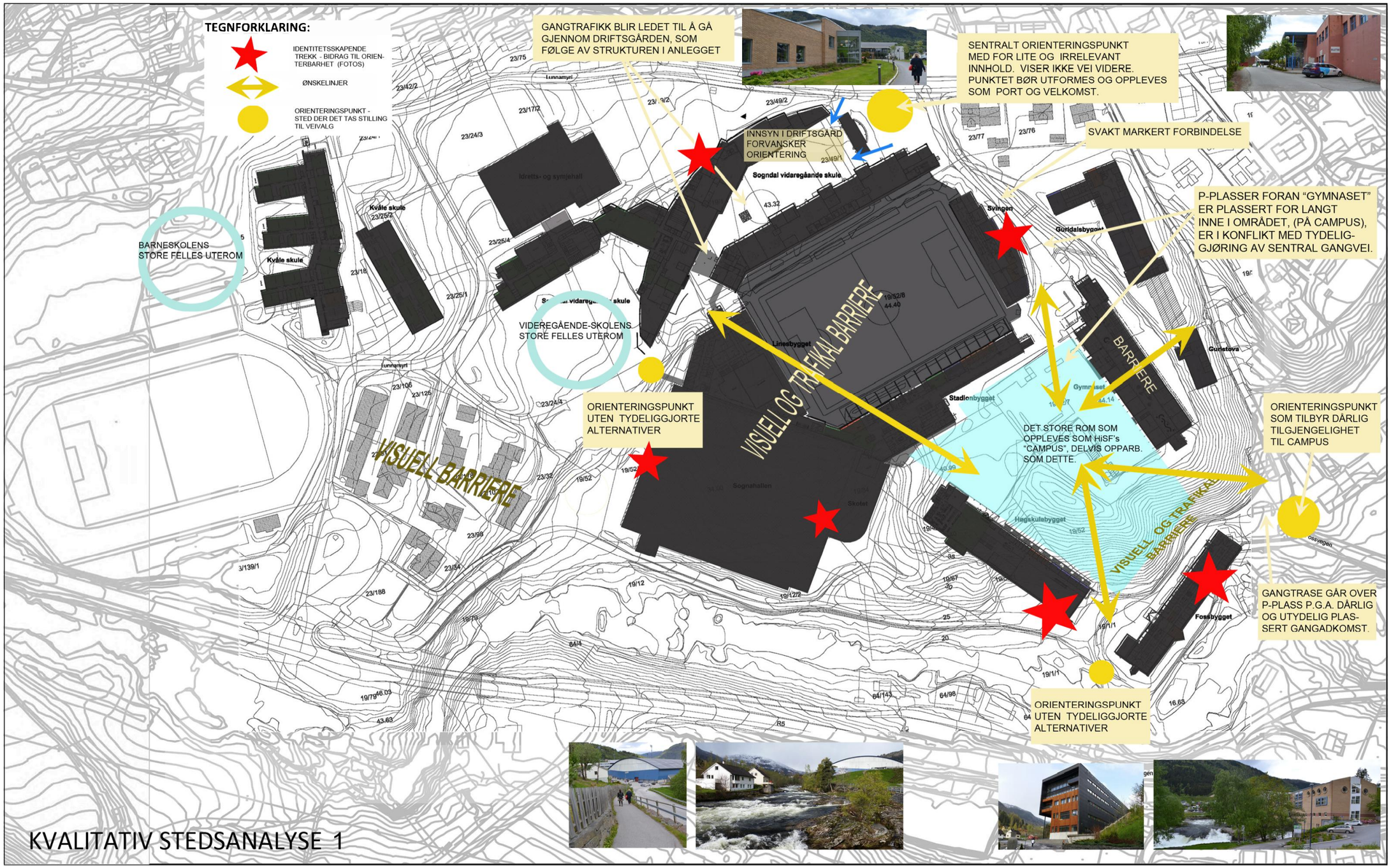

Kartet avdekker barrierer og manglende og lite lesbare hovedforbindelser, vist med ønskelinjer. Svake forbindelser finnes både fra orienteringspunkt inn mot målpunktene, og internt i området, mellom ulike målpunkt. Hver skole har sitt rom – en sentral romdannelse. Selv om det er barrierer mellom disse hovedrom, er det likevel ikke gitt hvor nega-tivt dette er – det avhenger av hvor de tre skolene har sine undervisningslokaler, evt. sambruk av disse.

Det faktiske behov for orienteringspunkt samsvarer med de eksisterende, unntatt fra Fjærlandsveien, hvor det punkt der en besøkende skal velge retning ligger noe lenger nord.

Anleggets identitetskapende trekk samsvarer i området med Høgskulebygget og Fossbygget med angreps-/orien-teringspunkt.

Dette gjelder i mindre grad fra Trolladalen, og da bare ved ankomst fra vest. Sett fra øst vises anlegget knapt.

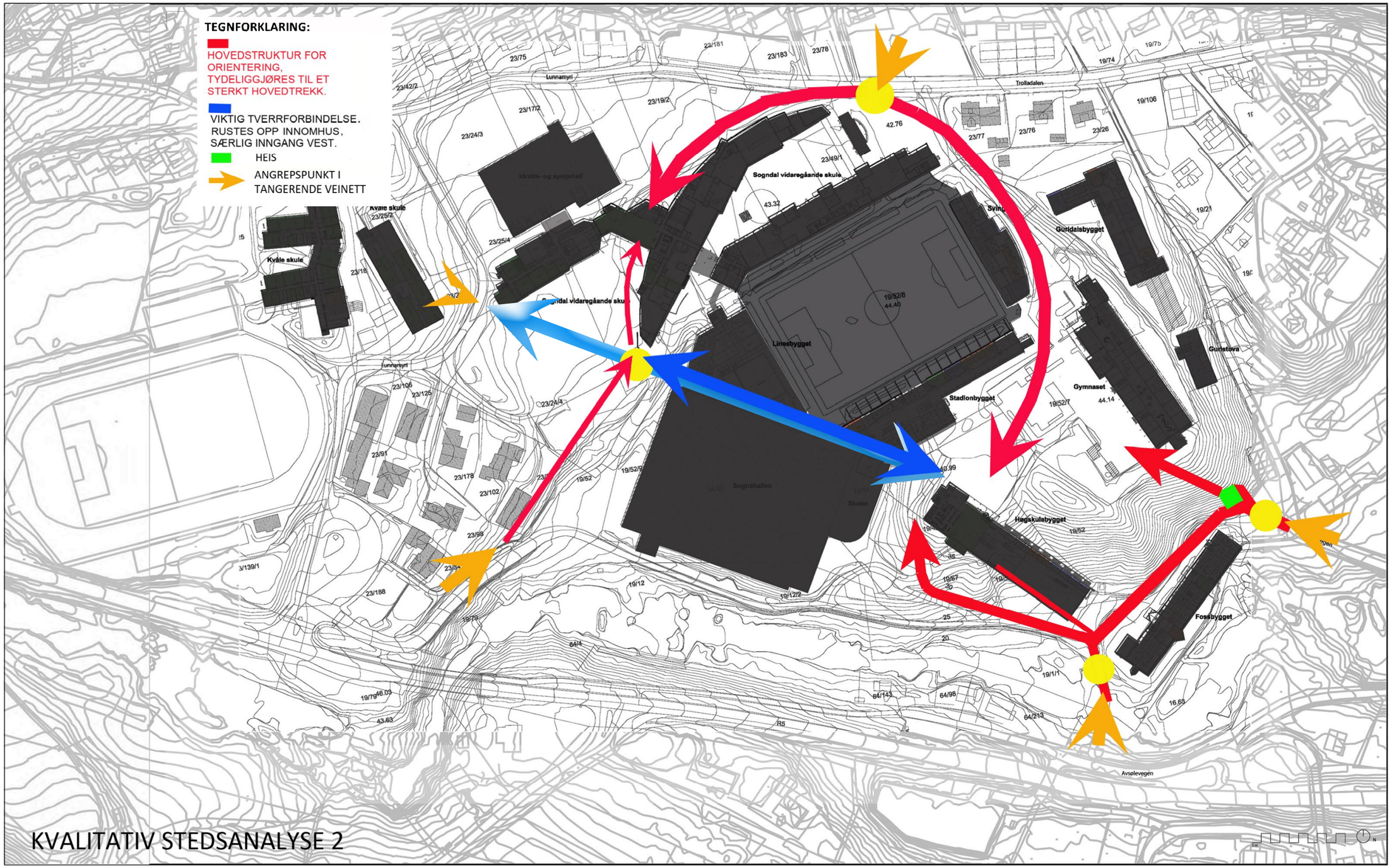

Kartet følger opp avdekkingen av barrierer og ønskelijer. En stor sirkel vil med høy grad av tydeliggjøring kunne danne en ny hovedstruktur, en stor form som gir området en grunnleggende referanse for bevegelse og orientering. At kjøreareal i dag er trukket forbi Svingen-bygget langt innpå campus er et hovedhinder for dette. Nybygg der «Gymnaset» ligger gir muligheter for opprydding.

Passasjen gjennom idrettshallen bør oppgraderes innvendig, bør tydeliggjøres og forsterkes i vest, og forlenges i strak linje opp mot gavl nybygg (og Kvåle skule).
Ved Fossbygget foreslås heis, frittliggende, vertikal eller som skråheis, eventuelt integrert i gavl på et lengre nybygg der «Gymnaset» ligger i dag. Denne kan bli et ikon for Høgskulen.

Det er ikke formålstjenlig å skille traseer for gående og syklende - syklister bruker alle traseer uten trappetrinn, også kjøretraseer med liten trafikk.
Alle viktige adkomster må ha gode alternativer uten trinn.

4.0 OPPFØLGING

4.1 VURDERINGER

Analysen
Stedsanalysen kan ses på som en felles verdibase, en "diagnose" av de sosiale og estetiske rom og strukturer. Sammen med forslag til oppfølging gjennom tiltak, danner analysen en del av grunnlaget for utvikling av Fosshaugane i seg selv, i relasjon til omgivelsene og i forholdet til sentrum.
Kart 3.13 er et strategikart, som angir forslag til retninger for det videre arbeid. Strategiene skal bygge opp om stedets sterke sider, samt utnytte potensialer og redusere svakheter.
Kart 4.2 dekomponerer og ordner den strategiske analysen i forslag til tiltak.

Strukturer
Fosshaugane bærer preg av manglende helhetsplanlegging, og tiltak i ettertid vil ikke kunne løse alle problem optimalt. Dette må vi innse er en konsekvens av manglende helhetssyn på tidligere stadier. Når det idag er et mål å bøte på dette, ved å binde Fosshaugane sammen trafikalt og strukturelt, til en forståelig og velfungerende helhet, vil hovedproblemene være barrierevirkningene. I første rekke gjelder det
- idrettsanlegget, og
- topografien i sørøst.

Disse enkeltelement bør få stor oppmerksomhet.
Naboskapet med eneboligbebyggelse er til dels svært tett, og en langsiktig transformasjon av slike tomter vil kunne forbedre synlighet og det overordnede grep for området.

Stedsanalysen avdekker mange muligheter for det vi kaller "den nære byen". Bebyggelsen i Sogndal sentrum er spredt, men relativt lett å orientere seg i, mens bebyggelsen på Fosshaugane er vanskelig å finne fram i. Sentrum har en gjenkjennelig tettstedsstruktur, i hovedsak små bygninger i et gatenett. Fosshaugane er består av til dels meget store volumer, med vanskelig fattbar både orden, form og henvendelse - og uten et gatenett. Trafikksystemet framstår som like uplanlagt og ustrukturert som bebyggelsen - såvel lokalt på campus, som i den større skalaen.

Gjennom det arbeidet som nå gjøres legges premisser for videre utvikling av Fosshaugane, slik at også nye byggebehov kan bidra til reparasjon/forbedring av områdets struktur og opplevde helhet.
Analysen har forslag til hvordan høgskolen samler seg om én campus. Nybygg der "Gymmnaset" ligger bør følge prinsippet for "Høgskulebygget", ved å knytte sammen de to terrengnivåene.
Det er avgjørende at hensynet til struktur og helhet blir lagt til grunn også når det avgjøres hvor de ulike institusjoner skal ha sine permanente lokaler, herunder eventuell sambruk.

Parkering
Dagens system med driftsadkomst og det meste av parkeringen inn på lavt nivå i sør, virker ryddig og velfungerende.
Det er en uklar sammenblanding mellom dette systemet og gangtraseen vest for idrettshallen.
En stor andel av parkeringen er plassert på terreng i nord, også denne i all hovedsak skilt fra gangtrafikken, men en uheldig sammenblanding øst for "Svingen"-bygget har resultert i områdets dårligste arealer. Om all parkering tas ut av den sentrale campus, vil tilgjengelig areal ved "Svingen" gi rom for en ny opparbeiding, og dermed det helhetlige grepet.
Også ved innkjøring til driftsgården fra Lunnamyri er det en uklarhet, som kan reduseres ved å stenge for gjennomkjøring.

Sammenheng mellom de to sentra
Ideelt kunne begge de to "bydeler" i Sogndalbyen få en overordnet struktur basert på det blågrønne nettverket, der et sammenbindende gangsystem kan etableres.
I det blågrønne nettverket ses muligheter for en strategi der ubebygde arealer og Sogndalselvis rom kan bli brukt til å gjennomføre en 5-minutters bystrategi. Tverrforbindelser og flere bruer kan også forkorte gangavstander og åpne for nye traséer. Både elva og de ubebygde områder kan i tillegg gi en bedre rekreasjonsverdi gjennom bevisst arbeid med utforming av overgangssoner mellom grønt og blått / grått.

Tilkoblingspunkter mellom Fosshaugane og sentrumsstrukturen kan utredes som mulige knutepunkter for uteopphold/ samvær eller annen offentlig bruk.
Kanskje er det framfor alt skysstasjonen som vil utgjøre et viktig knutepunkt også i framtida, både som fortettingsområde og fellesarena med flere funksjoner. En mulig omforming av dette kvartalet kan både åpne for og gi vekt til en "grønn forbindelse" gjennom eplehagene, som en tydeliggjøring av sammenhengen mellom de to sentra, på et nivå "over" det allmenne vegnettet.

Klimaendring
En kan på sikt frykte større og kraftigere regnskyll, med jordskredfare. Elvas kapasitet til å takle flom er begrenset. Disse effektene må vurderes i sammenheng med utforming og drift av offentlige utearealer.

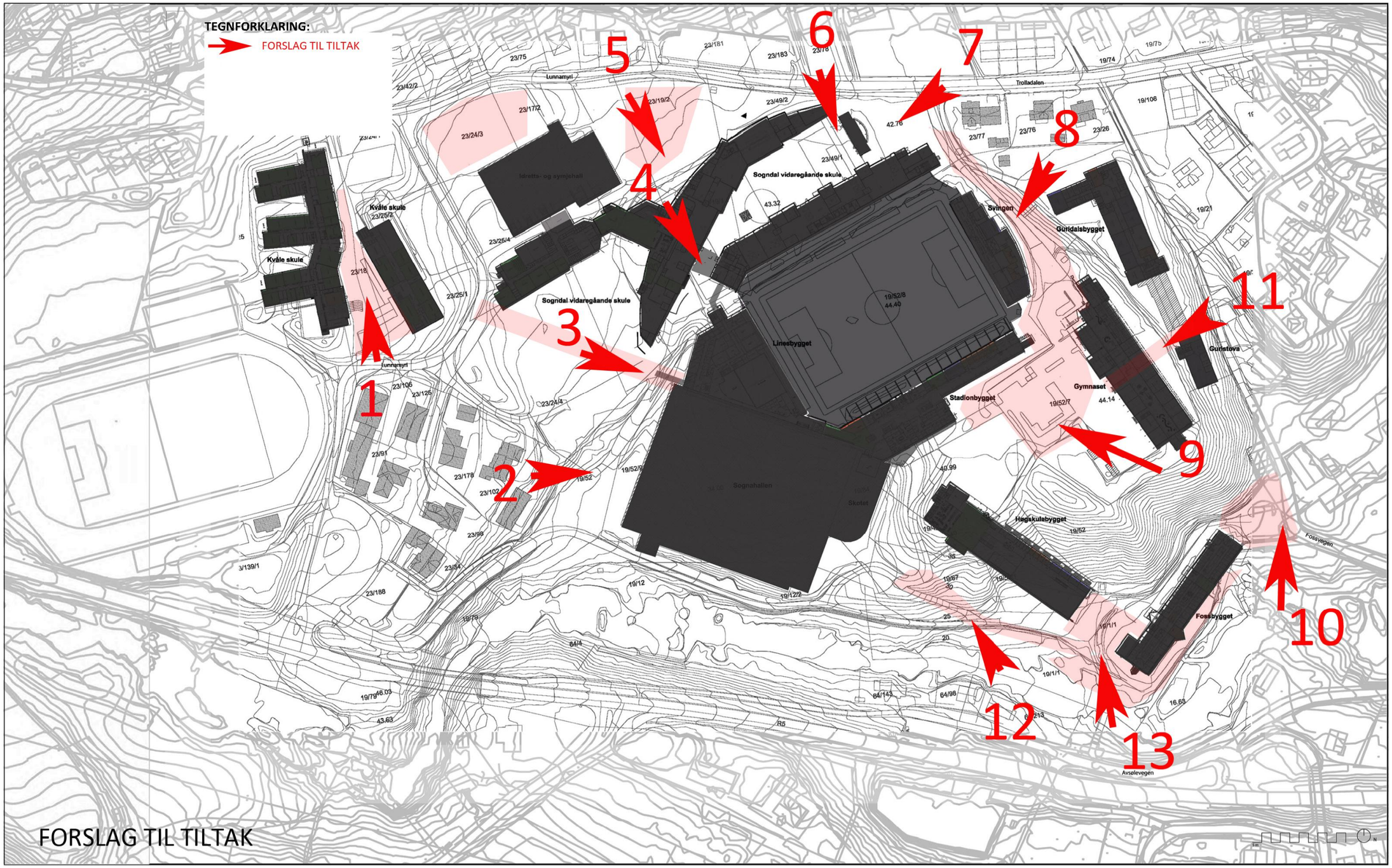

1. Dårlig opparbeidet område mellom skolebygningene, trenger opprusting.

2. Sammenhengen fra buss-stoppen og inn i området for gående bør gjøres tydeligere, og orienteringspunktet flyttes til (3), der veivalg gjøres.

3. Orienteringspunkt og knutepunkt. Tverrpassasjen gjennom/langs hallen gjøres tydeligere og bedre, i mindre grad liknende en kjellerkorridor. Inngang og bru i vestre ende bør aksentueres betydelig bedre, som munning til en sentral passasje. (Østre ende er langt heldigere.) Passasjen bør tydeliggjøres med en rett forlengelse mot vest, som vil treffe gavl nybygg SVGS (blå pil kart 3.13).

4. Det bør vurderes å la kjøretrafikk til driftsgården komme inn kun fra én ende, slik at passasjen kan stenges med port i motsatt ende. Hvilken ende som bør stenges avhenger av flere forhold. Inngangene ved (4) bør vurderes flyttet vekk, evt. ved å legge undervisningslokalene til andre deler av bygningsmassen.

5. Parkeringsplassen er stor, og etterlater et uforholdsmessig knapt areal som møteplass og vrimleareal for gående/ syklende. Deler av parkeringen bør vurderes flyttet lenger vest, hvor det er bare plen i dag. Dette vil også tydeliggjøre hovedinngangen bedre.

6. Passasjene på begge sider av paviljongbygningen bør stenges visuelt, med port eller gjerde, slik at man unngår uklarheten om anleggets struktur av forsider og baksider, som forvansker orientering fra Lunnamyri.

7. Dette bør være det mest sentrale orienteringspunktet – porten til de samlede skole- og idrettsanleggene. Punktet både knytter skoleanleggene sammen og markerer et skille mellom dem. Denne funksjonen betyr en annen type opparbeiding – formmessig sterk, men heller parkmessig definisjon av stedet. Dagens utforming er uten mening og virker bare øde.

8. Et nytt hovedgrep for sammenheng fra orienteringspunktet til Høgskulebygget er i konflikt med kjøreareal i en trang passasje. Alt kjøreareal bør vekk herfra (unntatt varetilkjøring og uføretransport, som kan skje på gangveier).

9. P-plassene foran «Gymnaset» må derfor også bort. De bør erstattes med nytt anlegg vest for (5). Om ikke før kan det skje i sammenheng med nybygg der «Gymnaset» ligger. Et sterkt og direkte hovedgrep for strukturering av skoleområdet - og dermed også orientering og gang-/ sykkeladkomst, (kart 3.13) - må føres uavhengig av eiendomsgrenser og eksisterende opparbeidig, (men utenom nedgang til tilfluktsrom).

10. Gående blir ved ankomst fra Fossvegen ledet inn på p-plassen, ikke gangvegen - disse bør bytte plass. Hvis det fortsatt skal være p-mulighet her, bør det være reserverte plasser eller forbeholdt gjester.

Sammenhengen med Fosshaugane for øvrig er dårlig: topografien er en både visuell (orienteringsmessig) og trafikal kraftig barriere. Dette gjelder like mye en evt. ny "grønn" trasë, som vil måtte ende på ca. samme sted som Fossvegen.
Behovet for bedre løsninger er sentralt, ettersom orienteringspunktet ved Fossbygget er det ene av de to viktigste:

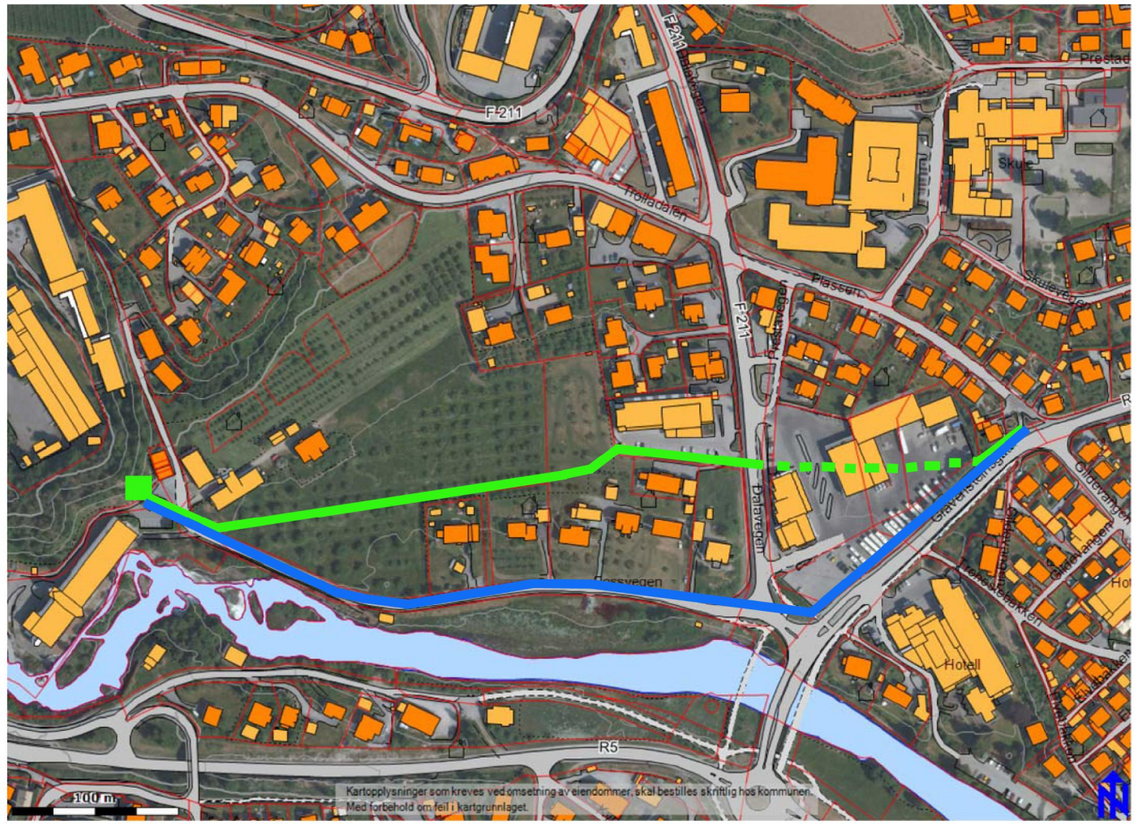

en «port» i forholdet til Sogndal sentrum.
Pkt. 12 (under) er viktig, men orienteringsmessig en omkrok. Det foreslås derfor bygd en en heis i ønskelinjen angitt i analysen, jfr. kart 3.13.

11. Punktet er i dag en perifer innfallsport til området. Ved nybygg på «Gymnaset»s tomt bør bygningen få en åpning i 1. etasje for en tverrforbindelse. (11) kan dermed bli viktigere, et supplement til (10).

12. En viktig sti, som bør opparbeides vesentlig bedre. Traseen må tydeliggjøres som viktig, ved at den trekkes helt ned til orienteringspunktet ved bruhodet. Stien bør få fast dekke og rekkverk, slik at den er anvendelig også med vanskelige føreforhold.

13. Flomutsatt område. Beredskap i aktuelle situasjoner.

En grønn trase som tar hensyn til arrangeringsforhold i eplehagen og synskontakt med elverommet.

Ny «grønn kobling» ?

Campus mangler en god og logisk gangforbindelse til tettstedet. En mulig visjon er å etablere en trasë gjennom skysstasjonen og eplehagen øst for Campus. En slik trasë vil imidlertid ikke bli merkbart kortere eller mer direkte enn Fossvegen. Gevinsten vil ligge i at en den får det eksklusive formål å binde de to sentra sammen.

Forbindelsen bør kunne bli en enkel, gruset gangsti, opparbeidet som en allë. Eplehagene er karakteristiske og historisk viktige element i Sogndal, og det er ønskelig at denne hagen blir bevart med minimalt inngrep. Den visuelle og fysiske kontakten mellom en eventuell «grønn» forbindelse og elva/ elverommet vil det også være viktig å opprettholde.

Både eplegården og skysstasjonen er private, noe som vil kreve omregulering og et samarbeid for realisering av en «grønn kobling». Det vil være mindre poeng i gjennomføring hvis det ikke kan skje i sammenheng med en transformasjon av skysstasjonen.

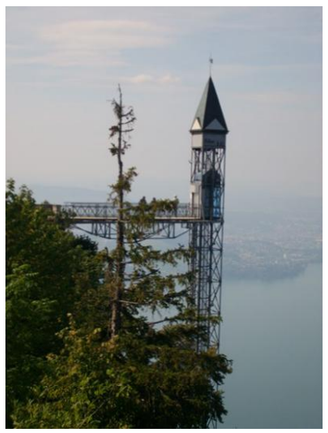

Hammetschwandheisen i Sveits (153 meter heishøyde)